

Democratic Festivities during the Elections of “Lok Sabha” Members of Parliament, India
2019**

Aphirat Kamwang*

Abstract

This article examines the surge of political activities surrounding the 17th general elections in 2019 for the Indian lower House of Parliament or “Lok Sabha”, in which there were 900 million voters, using data collected from Indian government organizations and online news media. It focuses on important activities undertaken by political parties and their leaders, and also their votebanks, alliances and contested seats. The study revealed a political orientation positive towards the Bharatiya Janata Party (BJP) and Narendra Modi’s return as Prime Minister for a second term to further his socio-economic policies in accordance with long-term nationalistic ideals. On the other hand, the oldest party, the Indian National Congress (INC), suffered a defeat, as it had done in recent years, and independent parties retained or went beyond their regional votebanks. There were numerous regional parties from West Bengal to southern India which did not support the Government’s methods and ideals. At the same time, an increasingly diverse range of people exhibited an enthusiastic level of political participation. This was evident in active social media campaigns, which livened up the Indian political scene spectacularly.

Keywords: Indian studies, general election 2019, Lok Sabha, political culture, social media

---

*Researcher, Centre for Bharat Studies (Indian Studies), Research Institute for Languages and Cultures of Asia (RILCA), Mahidol University, Salaya, Budhamonthon, Nakhon Pathom 73170. Email:

aphirat.kam@mahidol.edu

**Received October 7, 2019; Revised December 26, 2019; Accepted April 7, 2020

Journal of Social Sciences (2563).....

คณะรัฐศาสตร์

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

<http://www.library.polsci.chula.ac.th/journal2>

เทศกาลแห่งประชาธิปไตยในการเลือกตั้งสมาชิก “โลกสภา” อินเดีย ค.ศ. 2019**

อภิรัฐ คำวัง*

บทคัดย่อ

บทความนำเสนอผลการศึกษาค้นคว้าความเคลื่อนไหวทางการเมืองในอินเดียในช่วงการเลือกตั้งทั่วไปสู่ “โลกสภา” ครั้งที่ 17 ค.ศ. 2019 ซึ่งมีผู้มีสิทธิ 900 ล้านคน โดยประมวลข้อมูลจากหน่วยงานรัฐและชาวออนไลน์ของสำนักข่าวอินเดีย พิจารณากิจกรรมทางการเมืองที่สำคัญของพรรคและผู้นำ สถานะเสียงและพันธมิตร และการช่วงชิงที่นั่ง ผลการศึกษาแสดงให้เห็นประจักษ์ถึงความนิยมเอียงทางการเมืองของมหาชนต่อพรรค Bharatiya Janata Party (BJP) และการสนับสนุนให้นาเรนดรา โมดี กลับเข้าสู่ตำแหน่งนายกรัฐมนตรีสมัยที่สอง เดินหน้าพัฒนาสังคมเศรษฐกิจตามอุดมการณ์ชาตินิยม มุ่งหมายจะเป็นรัฐบาลระยะยาว ในทางตรงกันข้าม ความพ่ายแพ้อย่างต่อเนื่องเกิดขึ้นอีกครั้งกับพรรคเก่าแก่ Indian National Congress (INC) ขณะที่พรรคอิสระต่าง ๆ พยายามกอบกู้หรือรักษาสถานะเสียงในท้องถิ่น หลายพรรคที่มีสถานะเสียงจากแถบรัฐเบงกอลตะวันตกถึงอินเดียได้ไม่ค่อยตามอุดมการณ์และแนวทางของรัฐบาลกลาง ขณะเดียวกันความหลากหลายของผู้คนได้เข้าไปมีส่วนร่วมทางการเมืองกับพรรคต่าง ๆ มากขึ้น ในครั้งนี้กิจกรรมในสื่อสังคมออนไลน์ได้กลายมาเป็นสิ่งสร้างแรงกระเพื่อมทางการเมืองที่สำคัญในอินเดีย

คำสำคัญ: อินเดียศึกษา, การเลือกตั้งทั่วไป 2019, โลกสภา, วัฒนธรรมทางการเมือง, สื่อสังคมออนไลน์

---

*นักปฏิบัติการวิจัย ศูนย์การศึกษาศาสนาและวัฒนธรรมเอเชีย มหาวิทยาลัยมหิดล ต.ศาลายา อ.พุทธมณฑล จ.นครปฐม 73170 อีเมล aphirat.kam@mahidol.edu

**ได้รับบทความ 7 ตุลาคม 2562; แก้ไขปรับปรุง 26 ธันวาคม 2562; อนุมัติให้จัดพิมพ์ 7 เมษายน 2563

บทนำ

เมื่อวันที่ 10 มีนาคม ค.ศ. 2019 คณะกรรมการการเลือกตั้งแห่งอินเดีย (Election Commission of India: ECI) ณ กรุงเดลี โดย สุนิล อโรรา (Sunil Arora) ประธาน ECI ได้ประกาศการเลือกตั้ง “โลกสภา” ครั้งที่ 17 ค.ศ. 2019 กำหนด 7 ช่วง (Phase) ระหว่างวันที่ 11 เมษายน ถึง 19 พฤษภาคม และนับคะแนน 23 พฤษภาคม

ในการประกาศนั้นได้รายงานข้อมูลสำคัญ คือ **ประการที่ 1** ผู้มีสิทธิลงคะแนนเสียง 900 ล้านคน ผู้มีสิทธิครั้งแรก อายุ 18-19 ปี 150 ล้านคน ซึ่งแสดงให้เห็นว่าอินเดียเป็นประเทศประชาธิปไตยที่มีประชากรมากที่สุดในโลก **ประการที่ 2** กำหนดวิธีการเลือกตั้งรูปแบบใหม่ครั้งแรกทั่วประเทศ ด้วยหน่วยลงคะแนนเสียง 1 ล้านหน่วย ใช้เครื่องลงคะแนน Electronic Voting Machine (EMV) คู่กับเครื่อง Voter-Verifiable Paper Audit Trail (VVPAT) ที่จะพิมพ์สลิปการลงคะแนนให้ผู้มีสิทธิแต่ละคน **ประการที่ 3** กำหนดให้ผู้สมัครต้องรายงานรายละเอียดสื่อสังคมออนไลน์ (social media) **ประการที่ 4** กิจกรรมทางการเมือง ให้งดการใช้เครื่องขยายเสียง เวลา 22.00-06.00 น. เพื่อลดมลภาวะทางเสียง

สำหรับการเลือกตั้งครั้งที่ 17 นี้ ผู้ศึกษาได้ติดตามสถานการณ์และความเคลื่อนไหวทางการเมืองที่สำคัญ ทั้งก่อนและหลังการเลือกตั้ง โดยเฉพาะช่วงประกาศวันเลือกตั้งจนถึงพิธีสาบานตนเข้ารับตำแหน่งราว 3 เดือน ช่วงเวลาดังกล่าวถือเป็น “เทศกาลแห่งประชาธิปไตย” (festival of democracy) อันมีนัยต่อสังคมวัฒนธรรมอินเดียที่มีความหลากหลาย บ่งบอกถึงการก้าวไปตามวิถีทางแห่งประชาธิปไตย มหาชนสามารถเข้าไปมีส่วนร่วมในกิจกรรมทางการเมืองในหลากหลายมิติ เพื่อให้เกิดความนิยมเอียงต่าง ๆ อย่างไรก็ดี กระแสความนิยมเอียงเกิดขึ้นโดยเน้นสนับสนุนให้รัฐบาลกลาง (central government) บริหารประเทศต่อไป พร้อมกับการช่วงชิงที่นั่งในแต่ละถิ่น ตลอดจนเกิดวาทกรรมใหม่และผลิตซ้ำจากผู้นำสำคัญ

บทความเลือกคำว่า “เทศกาล” เป็นผลมาจากส่วนผสมทางบริบทสังคมวัฒนธรรมและการเมืองการปกครองของอินเดีย ด้วยความตระหนักว่าการเลือกตั้งเป็นกิจกรรมหนึ่งในชีวิต ลักษณะเดียวกับเทศกาลอื่น ๆ ที่มีความหมาย ความสำคัญ และคุณค่า ซึ่งชาวอินเดียนิยมกล่าวกันว่า การเลือกตั้งโลกสภาเป็นเทศกาลที่ใหญ่ที่สุดของอินเดีย โดยจะเฉลิมฉลองสิทธิและเสียงของตนซึ่งได้กลับคืนไปสู่ชนทุกชั้นวรรณะทุกลัทธิศาสนา เกิดความเท่าเทียมกันทางการเมือง ชนในแต่ละถิ่นจะแสดงตนว่ามีสิทธิ พร้อมกับแสดงอัตลักษณ์ทางชาติพันธุ์ว่าเป็นส่วนหนึ่งของอินเดียและของการเลือกตั้ง เป็นการผสมผสานความหมายอย่างพิเศษ ประกอบกับการที่มหาชนนำเอากิจกรรมทางวัฒนธรรมเข้าไปผสมในกิจกรรมทางการเมืองด้วย เช่น มโหรีสพในการหาเสียง แต่งกายตามกลุ่มชนในวันเลือกตั้ง เป็นต้น แต่กระนั้นหากจะพิจารณาในแง่มุมอื่น ตัวอย่างเช่นการเลือกตั้งเสมือนสงครามอย่างหนึ่งที่มีการช่วงชิงที่นั่งในสภา ทว่า อินเดียเน้นเปรียบเทียบการเลือกตั้งเป็นเทศกาลหนึ่ง ดังสุนทรพจน์ของนายกรัฐมนตรี โมดี ขณะหาเสียงที่เขตพาราณสี “เราไม่ตัดสินใจว่าใครเป็นคู่แข่งจากพรรคการเมืองทั้งหลาย พวกเขากาใช้ศัตรูของเรา พวกเขากำลังทดสอบความเข้มแข็งของประชาธิปไตย การเลือกตั้งไม่ใช่สงคราม แต่เป็นเทศกาลแห่งประชาธิปไตย พรรคการเมืองจะชนะได้โดยอัตโนมัติจากการช่วยเหลือของประชาชน” (Verma 2019)

ทบทวนวรรณกรรม

การเลือกตั้งโลกสภาอินเดียเป็นประเด็นที่นักวิชาการทั้งอินเดียและนานาชาติต่างให้ความสนใจ สำหรับนักวิชาการไทยเคยอธิบายถึงความสำเร็จของพรรค Indian National Congress (INC) ครั้งที่ 15 ค.ศ. 2009 ชนะ 260 ที่นั่ง รัฐบาลนายกรัฐมนตรี มานโมฮัน สิงห์ (Manmohan Singh) บริหารต่อในสมัยที่สอง แต่คราวนั้นจำต้องอาศัยพรรคร่วมสนับสนุนจากพรรคระดับท้องถิ่น ที่มีเพิ่มขึ้นหลายพรรค มีอำนาจต่อรองสูง ขณะที่ตระกูลคานธีพยายามรักษาบทบาทการบริหารพรรคและผลักดันให้ ราฮุล คานธี (Rahul Gandhi) สืบทอดอำนาจ ส่วนพรรคคู่แข่ง Bharatiya Janata Party (BJP) ยังไม่ประสบความสำเร็จในการเปลี่ยนหัวอำนาจที่มีอยู่ในระดับท้องถิ่นให้ขึ้นมาอยู่บนเวทีระดับประเทศ (Jaran Maluleem 2009, 103-124)

แต่ผลการเลือกตั้งโลกสภา ครั้งที่ 16 ค.ศ. 2014 กลับตรงกันข้าม พรรค BJP ได้เป็นรัฐบาล ทำให้นักวิชาการต่างวิเคราะห์ถึงปัจจัยที่สนับสนุน โดยปัจจัยหนึ่งคือเรื่องจำนวนผู้ใช้สิทธิเลือกตั้ง ซึ่งมีสัดส่วนที่เพิ่มมากขึ้น แต่เฉพาะกลุ่มสตรีและกลุ่มผู้มีสิทธิครั้งแรกต่างก็ได้ออกไปใช้สิทธิกันมาก (Kumar 2017, 25-44) และพรรค BJP ตระหนักถึงสถิติผู้มีสิทธิเป็นเยาวชนที่เพิ่มขึ้น จึงได้วางแผนให้เยาวชนหันมาสนใจการเมืองและสร้างความเชื่อมั่นเชิงให้ได้ (Kumar 2014, 45-57) ส่วนอีกปัจจัยหนึ่ง เรื่องการใช้สื่อสังคมออนไลน์ในทางการเมืองซึ่งได้กลายเป็นปัจจัยใหม่ ผู้นำพรรคเริ่มใช้สื่อนี้เมื่อ ค.ศ. 2009 กระทั่งมีผู้ติดตามมากขึ้น จนช่วยให้เข้าถึงเยาวชนได้โดยตรง ถือเป็นพฤติกรรมรูปแบบใหม่ในอินเดีย (Wani and Alone 2014, 7363-7366) ตลอดจนเรื่องชนชั้นวรรณะก็ยังคงเป็นปัจจัยสำคัญต่อการเลือกตั้งอยู่เสมอ และเป็นที่ชัดเจนว่าวรรณะต่ำโดยเฉพาะชุมชนดาลิต (Dalit) ปฏิเสธนโยบายทางวัฒนธรรมและสังคมของพรรค BJP แต่กลับได้รับเสียงสนับสนุนจากกลุ่มชนชั้นกลาง (middle class) และชนชั้นล่าง (lower class) ที่กลายมาเป็นชนชั้นกลางใหม่ (neo-middle class) จากผลพวงทางเศรษฐกิจอินเดียที่เติบโต รวมทั้งวรรณะพราหมณ์และกลุ่มราชบุตรในสังคมฮินดูได้สนับสนุนพรรครัฐบาล (Jaffrelot 2015, 19-38) และขณะดำรงวาระของรัฐบาล ค.ศ. 2014-2019 พรรค BJP สามารถปรับตัวเพื่อเพิ่มความเข้มแข็งทางการเมืองและเป็นไปได้อย่างรวดเร็ว ด้วยภาวะผู้นำของประธานพรรคและนายกรัฐมนตรีที่สามารถสร้างอำนาจในส่วนกลางและในพื้นที่ 20 รัฐและดินแดนสหภาพ สามารถสร้างกลยุทธ์เพื่อสนับสนุนกลุ่มชนชั้นวรรณะสามารถสื่อสารและเข้าถึงกลุ่มชาติพันธุ์และกลุ่มทางสังคมต่าง ๆ (Misra 2018, 1-15)

ตัวอย่างจากผลการเลือกตั้งโลกสภาของรัฐเบงกอลตะวันตกในช่วงสองทศวรรษ พบว่าประเด็นทางศาสนาไม่ส่งผลมากนักต่อการเลือกตั้ง แต่มุ่งความสำคัญต่อแคมเปญที่พรรคการเมืองชูเป็นนโยบาย ทำให้ในครั้งที่ 16 พรรค BJP เริ่มเจาะฐานเสียงได้บ้าง ตรงกันข้าม ที่นั่งของพรรคคอมมิวนิสต์จากรัฐนี้ได้ลดลงในครั้งที่ 15 และไม่ได้ที่นั่งเลยในครั้งที่ 16 (Bhutia 2014, 27-37) สำหรับพรรค INC ในทศวรรษปัจจุบันนั้นก็ตกอยู่ในภาวะที่ถดถอย ไม่ว่าจะเป็นด้านการบริหาร ผู้นำพรรค นโยบาย และอื่น ๆ ซึ่งสะท้อนตัวอย่าง

จากทุกผลการเลือกตั้งของกรุงเดลี เป็นความพ่ายแพ้อย่างไม่เคยประสบมาก่อน แต่ภายใต้สถานการณ์ที่ซับซ้อนขึ้น พรรค BJP หรือพรรคอื่น ๆ กลับสามารถชนะนโยบายต่อเมืองหลวงได้สำเร็จ (Vaishnav 2015)

ดังจะเห็นได้ว่าการเลือกตั้งโลกสภา ครั้งที่ 15-16 มีบริบทและปัจจัยที่สนับสนุนต่างกันอย่างชัดเจน ได้แก่ การบริหารพรรคการเมืองและภาวะผู้นำ นโยบายและยุทธศาสตร์ กลุ่มผู้สนับสนุน การเปลี่ยนแปลงทางเทคโนโลยีกับการสื่อสารให้เข้าถึงผู้สนับสนุน ซึ่งสิ่งเหล่านี้จะยังคงมีผลต่อเนื่องสู่ครั้งที่ 17 ค.ศ. 2019

แนวคิดเรื่องความเป็นอินเดียและวัฒนธรรมการเมือง

จากการเป็นประเทศที่มีความหลากหลายทางสังคมวัฒนธรรม ชาติพันธุ์ ภาษา และศาสนา ทำให้ต้องเข้าใจพื้นฐานดังกล่าว ดังเช่น “We Indians” (Singh 2016, 1-19) อธิบายว่าเมื่อชาวต่างถิ่นมาที่หมู่บ้าน จะไม่ถามว่าคุณเป็นใครแต่จะถามว่าเป็นอะไร กล่าวคือครอบครัวยุอยู่ในวรรณะใด เมื่ออยู่ที่เมืองหลวง ผู้คนแนะนำตนว่าเป็นชาวซิกข์จากปัญจาบ เป็นชาวมุสลิมจากเบงกอล เป็นชาวคริสต์จากเกรละ แต่ไม่ได้ยินว่าเป็นชาวอินเดีย เมื่อไปอยู่ที่ทางตะวันตก ไม่มีใครรู้จักชื่อชนเหล่านี้ เขาเรียกเราเป็นชาวอินเดีย

ในอดีตชาวอเมริกันเรียกชาวอินเดียทั้งหมดว่า “ฮินดู” (हिन्दु, Hindu) ส่วน “ฮินดี” (हिन्दी, Hindi) มาจาก “ฮินดู” (हिन्द, Hind) ย่อมาจาก “ฮินดูสถาน” (हिन्दुस्तान, Hindustan) โดย “ฮินดู” ยังใช้กันปกติสำหรับเรียกอินเดีย และ “ฮินดี” ไม่มีความหมายเกี่ยวข้องกับศาสนา ชาวอินเดียนับถือศาสนาต่าง ๆ ก็เป็นฮินดีมากเท่า ๆ กับที่นับถือศาสนาฮินดู แต่ฮินดีในอินเดียได้มีความหมายเกี่ยวกับอักษรเทวนาครี (Nehru 2010, 69-72) เรียกว่าภาษาฮินดี ภาษาราชการของอินเดีย

ขณะที่ มะมะตา บะเนอร์จี (Mamata Banerjee) มุขมนตรีแห่งรัฐเบงกอลตะวันตก เคยให้สัมภาษณ์ที่มีความตอนหนึ่งว่า “ความเป็นหนึ่งเดียวในความหลากหลาย (unity in diversity) เป็นเสาหลักหนึ่งของ ‘วัฒนธรรมของพวกเรา’ ... .. เช่นเดียวกัน ฮินดู มุสลิม คริสเตียน ซิกข์ ต่างก็มีงานเทศกาลของตน แล้วพวกเราร่วมกันเฉลิมฉลอง ส่วนที่นี่ (รัฐเบงกอลตะวันตก) คือวัฒนธรรมเบงกอล แล้วเหตุใดจะต้องไปยึดวัฒนธรรมของคนอื่น” (India Today Web Desk 2019a)

ทัศนะข้างต้นแสดงพื้นฐานของสังคมวัฒนธรรมอินเดีย อันเป็นส่วนหนึ่งของการประกอบสร้างวัฒนธรรมทางการเมือง (political culture) ที่มาจากส่วนผสมสองส่วนคือเป็นการสังสมทางประวัติศาสตร์ในระบบการเมือง และเป็นประวัติชีวิตของผู้คนที่เสริมสร้างให้เกิดเป็นระบบ จนได้กลายเป็นวัฒนธรรมทางการเมืองที่เป็นรากฐานอย่างเท่าเทียมกัน ทั้งกิจกรรมสาธารณะและประสบการณ์บุคคล (Pye 1969, 3-26) โดยวัฒนธรรมทางการเมืองมาจากทัศนคติและความโน้มเอียงของบุคคลที่มีต่อการเมือง แบ่งเป็น 3 ด้าน คือความโน้มเอียงด้านการรับรู้ (cognitive orientation) ความโน้มเอียงด้านความรู้สึก (affective orientation) ความโน้มเอียงด้านการประเมินค่า (evaluative orientation) ตลอดจนแบ่งวัฒนธรรมทางการเมืองได้ 3 แบบ คือ วัฒนธรรมทางการเมืองแบบคับแคบ (parochial political culture) วัฒนธรรมทางการเมืองแบบไพร่ฟ้า (subject political culture) วัฒนธรรมทางการเมืองแบบมีส่วนร่วม (participant

political culture) แต่ทั้งสามนี้ ยังผสมผสานได้เป็นแบบอื่น ๆ อีก (Almond and Verba 1972, 13-41) ดังนั้นสังคมใดที่มุ่งเน้นการมีส่วนร่วม จะเกิดการขับเคลื่อนกิจกรรมทางการเมือง มหาชนสามารถเข้าร่วมในระดับต่าง ๆ เช่น สนับสนุน ใช้สิทธิ ตรวจสอบ ลงสมัคร ตั้งพรรคการเมือง

วิธีการศึกษา

บทความนี้เป็นผลมาจากการศึกษาอิสระที่บูรณาการความรู้ทางด้านสังคมวัฒนธรรมและรัฐศาสตร์ ประมวลข้อมูลทั้งเชิงคุณภาพและเชิงสถิติ กำหนดกรอบการศึกษาที่เน้นเหตุการณ์ปัจจุบันทางการเมืองของประเทศอินเดีย โดยเก็บข้อมูลจาก (1) เอกสารทุติยภูมิ ได้แก่ พัฒนาการทางการเมืองการปกครอง การเลือกตั้งที่ผ่านมา ประวัติทางการเมือง (2) เหตุการณ์และความเคลื่อนไหวทางการเมืองช่วงมีนาคม-มิถุนายน ค.ศ. 2019 เก็บข้อมูลจากหน่วยงาน ECI สำนักข่าวอินเดียต่าง ๆ ผู้นำพรรคการเมืองที่สื่อสารในสังคมออนไลน์

ดังนั้นการนำเสนอเนื้อหาได้แสดงลำดับเหตุการณ์และความเคลื่อนไหวทางการเมือง เฉพาะเจาะจง การเลือกตั้งโลกสภา ครั้งที่ 17 ค.ศ. 2019 และข้อมูลบางประการได้เทียบกับครั้งที่ 16 ค.ศ. 2014 เนื่องด้วยเป็นเหตุการณ์ที่มีความต่อเนื่องและอยู่ในยุคเดียวกัน

อนึ่ง ชื่อเฉพาะได้ใช้ทับศัพท์ภาษาอังกฤษและใช้อักษรย่อ โดยเฉพาะชื่อพรรคการเมือง นอกจากนี้ ศัพท์เฉพาะของอินเดียได้เพิ่มภาษาฮินดีในบางแห่งเพื่อจะเป็นประโยชน์ในการค้นคว้าต่อไป

วัตถุประสงค์

เพื่อศึกษาความเคลื่อนไหวทางการเมืองของอินเดีย เฉพาะการเลือกตั้งโลกสภา ครั้งที่ 17 ค.ศ. 2019

การเมืองการปกครองของอินเดีย

นับตั้งแต่อินเดียได้รับเอกราชจากอังกฤษ วันที่ 15 สิงหาคม ค.ศ. 1947 (วันที่ 14 สิงหาคม ค.ศ. 1947 แบ่งแยกประเทศปากีสถานและยังนับรวมบังกลาเทศ) และวันที่ 26 มกราคม ค.ศ. 1950 สถาปนาเป็นสาธารณรัฐอินเดีย แบ่งเขตการปกครองเป็นรัฐ (state) กับดินแดนสหภาพ (Union Territory: UT) โดย ค.ศ. 2014 ประกอบด้วย 29 รัฐ กับ 7 ดินแดนสหภาพ (รวม 36)¹ กรุงเดลีเป็นเมืองหลวง มีสถานะเป็น National Capital Territory (NCT) ทั้งนี้อินเดียเป็นประเทศที่มีความหลากหลายทางภาษาและวัฒนธรรม อันเป็นรากฐานในการดำเนินนโยบายแบ่งเขตรัฐด้วยความสอดคล้องทางภาษา เป็นรัฐ เป็นพรมแดนทางภาษา มีภาษาราชการ 22 ภาษา มีภาษาฮินดีเป็นภาษาราชการกลางและนับรวมภาษาอังกฤษด้วย

---

¹ต่อมาสิงหาคม ค.ศ.2019 รัฐจัมมูและกัศมีร์ปรับสถานะเป็นดินแดนสหภาพ ครอบคลุมเขตจัมมูและเขตกัศมีร์ ส่วนเขตลัค สถาปนาเป็นดินแดนสหภาพแห่งใหม่และพฤศจิกายน ค.ศ.2019 ได้ผนวกดามันและดิว และ ดาदราและนครยเวลี เป็นดินแดนสหภาพเดียวกัน ทำให้อินเดียประกอบด้วย 28 รัฐ กับ 8 ดินแดนสหภาพ (รวม 36 รัฐและดินแดนสหภาพ)

จากการสำรวจประชากรของรัฐบาลอินเดีย ค.ศ. 2011 จำนวน 1.21 พันล้านคน เป็นบุรุษ 623.7 ล้านคน สตรี 586.4 ล้านคน นับถือศาสนาฮินดู 79.80% ศาสนาอิสลาม 14.23% ศาสนาคริสต์ 2.30% และอื่น ๆ เฉพาะภาคตะวันออกเฉียงเหนือ รัฐที่นับถือศาสนาคริสต์เป็นส่วนใหญ่ คือ รัฐอรุณาจัลประเทศ รัฐเมฆาลัย รัฐมิโซรัม รัฐนากาแลนด์ เฉพาะรัฐจัมมูและกัศมีร์ หมู่เกาะลักษทวีป ส่วนใหญ่นับถือศาสนาอิสลาม สำหรับรัฐปัญจาบส่วนใหญ่ นับถือศาสนาซิกข์ (India. Census Population 2015)

อำนาจอธิปไตย ประกอบด้วยอำนาจนิติบัญญัติ คือ รัฐสภา อำนาจบริหาร คือ คณะรัฐมนตรี อำนาจตุลาการ คือ ศาล ทั้งนี้ขอกล่าวถึงเฉพาะระบบรัฐสภาของอินเดีย แบ่งเป็น 2 สภา ดังนี้

(1) “โลก สภา” (लोक सभा, Lok Sabha) เป็นสภาผู้แทนราษฎร (House of the People) หรือสภาล่าง มีวาระ 5 ปี ผู้นำสูงสุด คือ นายกรัฐมนตรี โดยรัฐธรรมนูญกำหนดจำนวนสมาชิกสภา (Members of Parliament) สูงสุด 552 คน แบ่งเป็นสมาชิกจากรัฐ สูงสุด 530 คน ดินแดนสหภาพ สูงสุด 20 คน และชุมชน Anglo-Indian ไม่เกิน 2 คน ซึ่งแต่งตั้งโดยประธานาธิบดี (Parliament of India n.d.a)

(2) “ราชย สภา” (राज्य सभा, Rajya Sabha) เป็นวุฒิสภา (Council of States) หรือสภาสูง มีวาระ 6 ปี ผู้นำสูงสุด คือ ประธานาธิบดี มีสถานะเป็นประมุข ข้อมูลพอสังเขป กล่าวคือรัฐธรรมนูญกำหนดจำนวนสมาชิกราชยสภา สูงสุด 250 คน โดยมาจากรัฐกับดินแดนสหภาพ (เฉพาะกรุงเดลีและเมืองพอนดิเชอร์) รวม 238 คนและการแต่งตั้งโดยประธานาธิบดี 12 คน วาระปัจจุบันมีสมาชิก 245 คน มาจากรัฐกับดินแดนสหภาพ 233 คน และการแต่งตั้ง 12 คน (Parliament of India n.d.b)

นอกจากนี้ ยังมี “วิธาน สภา” (विधान सभा, Vidhan Sabha) เป็นสภานิติบัญญัติแห่งรัฐ (State Legislative Assembly) สมาชิกมาจากการเลือกตั้งในแต่ละรัฐ ผู้นำสูงสุด คือ มุขมนตรี (Chief Minister)

พรรคการเมือง แบ่งเป็น 2 ระดับ คือ พรรคระดับชาติ (national party) พรรคระดับรัฐ (state party) นอกจากนี้ ยังมีพรรคระดับท้องถิ่น (regional party) โดยพรรคระดับชาติมีเงื่อนไขสำคัญคือ (1) ได้ที่นั่งอย่างน้อย 2% ในโลกสภา จากอย่างน้อย 3 รัฐ (2) การเลือกตั้งโลกสภา ชนะ 6% ของผลคะแนน และอย่างน้อย 4 ที่นั่ง (3) ดำเนินงานอย่างน้อยใน 4 รัฐ

ณ วันที่ 9 มีนาคม ค.ศ. 2019 มีพรรคการเมือง 2,293 พรรค เป็นพรรคใหม่ 149 พรรคที่ลงทะเบียนช่วง กุมภาพันธ์-มีนาคม (Press Trust of India 2019a) ขอแนะนำพรรคระดับชาติ 7 พรรค เริ่มจาก 2 พรรคใหญ่ คือ พรรค INC ก่อตั้ง ค.ศ. 1885 เป็นฝ่ายกลาง-ซ้าย (centre-left) อุดมการณ์อินเดียชาตินิยมแนวเสรี (liberal nationalism) พรรคได้กลายเป็นผู้นำฝ่ายค้านตั้งแต่ ค.ศ. 2014 ขณะที่พรรค BJP ก่อตั้ง ค.ศ. 1980 เป็นฝ่ายขวาสังคมนิยม (right-wing (socialism)) ด้วยอุดมการณ์อนุรักษนิยม (conservatism) และชาตินิยมฮินดู เรียกว่า “ฮินดูตวา” (हिन्दुत्व, Hindutva nationalism) พรรคได้เป็นแกนนำจัดตั้งรัฐบาลตั้งแต่ ค.ศ. 2014

สำหรับ 3 พรรค เป็นฝ่ายกลาง-ซ้าย อุดมการณ์เน้นความเท่าเทียมกันทางสังคมและคติโลกวิสัย (secularism) คือ (1) Bahujan Samaj Party (BSP) ก่อตั้ง ค.ศ. 1984 โดยผู้นำชุมชนชาวดาลิต เป็นวาระ

ต่ำในสังคมอินเดีย มีรัฐอุตตรประเทศเป็นฐานเสียง (2) All India Trinamool Congress (AITC) มีรัฐเบงกอล ตะวันตกเป็นฐานเสียง ก่อตั้ง ค.ศ. 1997 โดย มะมะตา บะเนอร์จี ได้แยกตัวออกมาจากพรรค INC (3) Nationalist Congress Party (NCP) มีรัฐมหาราษฏระเป็นฐานเสียง ก่อตั้ง ค.ศ. 1999 ที่แยกตัวจากพรรค INC

ส่วนพรรคคอมมิวนิสต์ 2 พรรค มีฐานเสียงในอินเดียได้ คือ Communist Party of India (CPI) ก่อตั้ง ค.ศ. 1925 และ Communist Party of India (Marxist) หรือ CPI-M ก่อตั้ง ค.ศ. 1964

อย่างไรก็ดี แต่พรรคจะมีเครือข่ายเป็นพรรคพันธมิตร เช่น (1) National Democratic Alliance (NDA) นำโดยพรรค BJP อันเป็นผลมาจากการได้จัดตั้งรัฐบาลครั้งแรก ค.ศ. 1998 (2) United Progressive Alliance (UPA) นำโดยพรรค INC เคยมีบทบาทเป็นรัฐบาล 2 สมัย ค.ศ. 2004 และ ค.ศ. 2009 ทั้งนี้พันธมิตรทั้งสองต่างก็มีพรรคร่วมตั้งแต่ 10 พรรคขึ้นไป (นับเฉพาะพรรคที่มีที่นั่งในโลกลสภา)

พรรคพันธมิตรเฉพาะอุดมการณ์ ที่มี 2 พรรคขึ้นไป เช่น (1) พรรคพันธมิตร Lift Front ของพรรค CPI กับพรรค CPI-M (2) พรรคพันธมิตร Mahagathbandhan (MGB) ของพรรค BSP พรรค Samajwadi Party (SP) และพรรค Rashtriya Lok Dal (RLD) พรรคพันธมิตรเฉพาะทั้งสองไม่คล้อยตามนโยบายรัฐบาลกลาง

ส่วนพรรคเก่าแก่อีกพรรคหนึ่งที่ต้องกล่าวถึงด้วย คือ Shiromani Akali Dal (SAD) ก่อตั้ง ค.ศ. 1920 โดยคณะผู้นำชาวซิกข์ เป็นพรรคระดับรัฐในรัฐปัญจาบ แนวอุดมการณ์ซ้ายจัด (far-right) ว่าด้วยการศาสนาควบคู่กับการเมือง เป็นพรรคพันธมิตร NDA ค.ศ. 1998 (Elections.in 2019a)

นอกจากนี้ยังมีพรรคอิสระ ได้ 1-2 ที่นั่งในโลกลสภา เป็นพรรคระดับรัฐ เช่น รัฐสิกขิม รัฐนาగాแลนด์ ปกติจะได้ที่นั่งในวิธานสภา ประธานพรรคจะเข้าสู่ตำแหน่งมุขมนตรี แต่การเลือกตั้งโลกลสภา บางครั้งก็เป็นพันธมิตรกับ NDA หรือ UPA หรือบางครั้งก็ประกาศตัวเป็นพรรคอิสระ

ย้อนรอยการเลือกตั้งแห่งโลกลสภา

การเลือกตั้งโลกลสภาครั้งที่ 1 ค.ศ. 1951 วันที่ 25 ตุลาคม ค.ศ. 1951 ถึง 21 กุมภาพันธ์ ค.ศ. 1952 นายกรัฐมนตรีคนแรก คือ ยวหาระลาล เนห์รู (Jawaharlal Nehru) พรรค INC จากรัฐอุตตรประเทศ โดยพรรคชนะ 364 ที่นั่ง จาก 489 ที่นั่ง ผู้ลงสมัคร 1,874 คน จาก 53 พรรค ผู้มีสิทธิ 173.2 ล้านคน จาก ประชากร 360 ล้านคน (India Today Web Desk 2016)

นับตั้งแต่การเลือกตั้งครั้งแรกเป็นต้นมา พรรค INC ได้ที่นั่งในโลกลสภาและได้เป็นแกนนำจัดตั้งรัฐบาลโดยส่วนใหญ่ ผู้ศึกษาแบ่งช่วงและสมัยของนายกรัฐมนตรีและอาศัยพรรค INC เป็นแกน ดังนี้

ช่วงที่ 1 (ครั้งที่ 1 ค.ศ. 1951 ถึงครั้งที่ 9 ค.ศ. 1989)

(1) สมัยนายกรัฐมนตรี ยวหาระลาล เนห์รู ครั้งที่ 1 ค.ศ. 1951 ครั้งที่ 2 ค.ศ. 1957 ครั้งที่ 3 ค.ศ.

1962

(2) สมัยนายกรัฐมนตรี อินทิรา คานธี (Indira Gandhi) ครั้งที่ 4 ค.ศ. 1967 ครั้งที่ 5 ค.ศ. 1971 ครั้งที่ 7 ค.ศ. 1980

เฉพาะครั้งที่ 6 ค.ศ. 1977 เป็นครั้งแรกที่พรรค Janata Party (JP) ได้เป็นรัฐบาล และนายกรัฐมนตรี คือ โมรารจี เตไฮ (Morarji Desai) แต่ต่อมาพรรค JP ยุติบทบาท แล้วพรรค BJP ก่อตั้งขึ้นแทน ค.ศ. 1980

(3) สมัยนายกรัฐมนตรี ราจีฟ คานธี (Rajiv Gandhi) ครั้งที่ 8 ค.ศ. 1984 ครั้งที่ 9 ค.ศ. 1989

หลังจากการอสัญกรรมของนายกรัฐมนตรี ราจีฟ คานธี ค.ศ. 1991 แล้ว ตำแหน่งนายกรัฐมนตรีได้ ถึงเวลาแห่งการเปลี่ยนผ่านอย่างชัดเจน จะเห็นได้จากผลการเลือกตั้งโลกสภาและผู้นำพรรคในระยะหลัง ช่วงที่ 2 (ครั้งที่ 10 ค.ศ. 1991 ถึงครั้งที่ 16 ค.ศ. 2014)

(4) สมัยนายกรัฐมนตรี นาราซิมฮา ราว (Narasimha Rao) ครั้งที่ 10 ค.ศ. 1991

แต่ครั้งที่ 11 ค.ศ. 1996 และครั้งที่ 12 ค.ศ. 1998 นั้น พรรค BJP ก่อตั้งพรรคพันธมิตร NDA ได้เป็น แกนนำจัดตั้งรัฐบาลครั้งแรกและนายกรัฐมนตรี คือ อตัล ปิหารี วาขปายี (Atal Bihari Vajpayee)

(5) สมัยนายกรัฐมนตรี มนโมฮัน สิงห์ ครั้งที่ 13 ค.ศ. 1999 และครั้งที่ 14 ค.ศ. 2004 ซึ่งช่วงนี้ โซเนีย คานธี (Sonia Gandhi)² เป็นประธานพรรค INC ค.ศ. 1998-2014

จนกระทั่งในครั้งที่ 16 ค.ศ. 2014 พรรค BJP ได้รับชัยชนะอย่างท่วมท้นและจัดตั้งรัฐบาล อินเดียจึง เข้าสู่สมัยนายกรัฐมนตรีคนใหม่ คือ นาเรนดรา โมดี อดีตมุขมนตรีแห่งรัฐคุชราต

ขณะที่ก่อนการเลือกตั้ง ราสุลได้เข้าสู่ตำแหน่งประธานพรรค INC สืบทอดแทน โซเนีย ซึ่งมหาชน ส่วนหนึ่งมองว่าเป็นคู่สัมพันธ์ระหว่างพรรคกับตระกูล เรียกในเชิงลบว่า “ราชวงศ์คานธี” (Gandhi Dynasty) ในความเป็นจริงแล้ว หลายพรรคก็มีตระกูลใหญ่สืบทอดอำนาจแต่ไม่ได้ถูกวิจารณ์มากนัก

ย้อนรอยสองทศวรรษโลกสภา (จากครั้งที่ 13 ค.ศ. 1999 ถึงครั้งที่ 17 ค.ศ. 2019)

ครั้งที่ 13 ค.ศ. 1999 พรรค BJP ได้สูงสุด 182 ที่นั่ง และพรรคพันธมิตร NDA รวม 11 พรรค ได้ 298 ที่นั่ง (ค.ศ. 1998 รวมได้ 29 พรรค) โดยเป็นสมัยนายกรัฐมนตรี วาขปายี ในทางตรงกันข้าม พรรค INC ได้ 114 ที่นั่ง และพรรคพันธมิตร UPA ได้ 136 ที่นั่ง สำหรับพรรคพันธมิตร Left Front ได้ 43 ที่นั่ง ส่วนพรรค ระดับท้องถิ่นและพรรคอิสระ รวม 67 ที่นั่ง (Elections.in 2019a)

อนึ่ง ก่อนและหลังการเลือกตั้งมีความเคลื่อนไหวสำคัญ คือ ค.ศ. 1998 โซเนียเป็นประธานพรรค INC และเป็นสมาชิกโลกสภาครั้งแรกจากเขต Amethi รัฐอุตตระประเทศ (ฐานเสียงตระกูลคานธี สืบทอดจากนายกรัฐมนตรี ราจีฟ คานธี ค.ศ. 1981-1991) ส่วนพรรค BJP โมดีเป็นมุขมนตรีแห่งรัฐคุชราต ค.ศ. 2001-2014

² โซเนีย เดิมเป็นชาวอิตาเลียน ต่อมาโอนสัญชาติเป็นชาวอินเดียหลังจากสมรสกับราจีฟ คานธี (บุตรของอินทิรา) โดย ครอบครัวมีบุตรคือ ราสุล (Rahul) และบุตรีคือ ปรียานกา (Priyanka)

ครั้งที่ 14 ค.ศ. 2004 โลกสภาประกอบด้วย 39 พรรคการเมือง โดยพรรค INC ได้สูงสุด 145 ที่นั่ง และพรรคพันธมิตร UPA ได้ 218 ที่นั่ง ทำให้มันมอฮันเป็นชาวซิกข์คนแรกที่ก้าวขึ้นเป็นนายกรัฐมนตรี ส่วนโซเนีย ประธานพรรคนั่งควบประธานพรรคพันธมิตร UPA ขณะที่ราฮูลได้ที่นั่งในโลกสภาครั้งแรก เขต Amethi แทนโซเนีย ซึ่งย้ายไปเขต Rae Bareilly รัฐอุตตระประเทศ สำหรับพรรค BJP ได้ 138 ที่นั่ง และพรรคอื่นๆ เช่น พรรค CPM ได้ 43 ที่นั่ง พรรค SP ได้ 36 ที่นั่ง พรรค BSP ได้ 19 ที่นั่ง (Outlook India 2004)

ครั้งที่ 15 ค.ศ. 2009 พรรค INC ได้ 206 ที่นั่ง ทำให้มันมอฮันเป็นนายกรัฐมนตรีสมัยที่สอง และพรรคพันธมิตร UPA รวม 9 พรรค ได้ 262 ที่นั่ง โดยพรรค AITC ได้ 19 ที่นั่งเป็นครั้งแรกในโลกสภา (All India Congress Committee 2018) ในทางตรงกันข้าม พรรคพันธมิตร NDA รวม 8 พรรค ได้ 159 ที่นั่งเป็นฝ่ายค้าน โดยพรรค BJP ได้ 116 ที่นั่ง แต่ครั้งนี้มีพรรคการเมืองมากที่สุดในประวัติศาสตร์ 364 พรรค ส่วนใหญ่เป็นพรรคใหม่ระดับท้องถิ่น ได้อย่างน้อย 1 ที่นั่ง แล้วหันมาจับมือกันเองเป็นพันธมิตรร่วมพรรคระดับรัฐ

ครั้งที่ 16 ค.ศ. 2014 โลกสภาประกอบด้วย 36 พรรค (จาก 484 พรรค) โดยพรรค BJP ได้ 282 ที่นั่งเกินกว่ากึ่งหนึ่งและพรรคพันธมิตร NDA ได้ 336 ที่นั่ง ดังนั้น ตั้งแต่ ค.ศ. 2014 อินเดียจึงเข้าสู่สมัยนายกรัฐมนตรี โมดี ในทางตรงกันข้าม พรรคพันธมิตร UPA ได้ที่นั่งรวม 60 ที่นั่ง ซึ่งเป็นครั้งแรกของราฮูลในฐานะประธานพรรค INC ได้ 44 ที่นั่ง ถือว่าได้น้อยที่สุดในประวัติศาสตร์ของพรรคเก่าแก่

พรรคอิสระจากฐานเสียงท้องถิ่น พรรค All India Anna Dravida Munnetra Kazhagam (AIADMK) 37 ที่นั่งจากรัฐทมิฬนาฑู พรรค AITC ได้ 34 ที่นั่งจากรัฐเบงกอลตะวันตก และพรรค Biju Janata Dal (BJD) ได้ 20 ที่นั่งจากรัฐโอริศา ส่วนพรรคอื่นๆ ได้ 1-10 ที่นั่ง (Parliament of India 2019a ; Elections.in 2019a)

ในครั้งนี้ แคมเปญของนายกรัฐมนตรี โมดี ได้นำเสนอ “จายวาลา” (जायवाला) ซึ่ง “จาย” (जाय) แปลว่า น้ำชา ดังนั้นจายวาลาเป็นคนปรุงและขายน้ำชา เป็นคนหาเช้ากินค่ำ การดื่มชาร้อนสมุนไพรเป็นวิถีของชาวอินเดีย แต่ ค.ศ. 2014 ได้นำคำนี้มาใช้เพื่อให้เกิดความนิยมเอียงต่อพรรค BJP ซึ่งนายกรัฐมนตรี โมดี เคยให้สัมภาษณ์ มีความตอนหนึ่งว่า “ผมเป็น ‘จายวาลา’ ผมเป็นคนขายน้ำชา แต่ผมไม่เคยสร้างบาปด้วยการขายชาติ” (India Today Web Desk 2017)

การพลิกเอาชนะพรรคเก่าแก่ได้สำเร็จ มหาชนต่างกล่าวขานเหตุการณ์ทางการเมืองด้วยทัศนคติต่างๆ ส่วนใหญ่กล่าวว่า “สี-นโม” (Tsu-Namo) เลียนแบบชื่อคลื่นยักษ์สึนามิ (Tsunami) ว่าเป็นคลื่นยักษ์ทางการเมือง “นโม” (Namo/NaMo) มาจาก Narendra Modi เคยนำไปใช้กับ “Namo TV” และ “Namo App” รวมถึง “คลื่นสีส้ม” (the saffron wave) กล่าวคือเมื่อระบายนสีส้มของพรรค BJP ลงบนแผนที่อินเดียแล้ว ผลการเลือกตั้งทำให้สีส้มเพิ่มมากขึ้นและแต่ละเขตต่างก็ได้ระดับธงสีส้มกันมากขึ้น

โลกสภา ครั้งที่ 17 ค.ศ. 2019

การเลือกตั้งโลกสภา ครั้งที่ 17 แบ่งเป็น 7 เฟส ครอบคลุมจำนวนรัฐและดินแดนสหภาพต่างกัน คือ (1) วันที่ 11 เมษายน จำนวน 91 ที่นั่ง ใน 20 รัฐ (2) วันที่ 18 เมษายน จำนวน 97 ที่นั่ง ใน 13 รัฐ (3) วันที่ 23 เมษายน จำนวน 115 ที่นั่ง ใน 14 รัฐ (4) วันที่ 29 เมษายน จำนวน 71 ที่นั่ง ใน 9 รัฐ (5) วันที่ 6 พฤษภาคม จำนวน 51 ที่นั่ง ใน 7 รัฐ (6) วันที่ 12 พฤษภาคม จำนวน 59 ที่นั่ง ใน 7 รัฐ (7) วันที่ 19 พฤษภาคม จำนวน 59 ที่นั่ง ใน 8 รัฐ

ทั้งนี้เลือกตั้งเพียง 1 เฟส รวม 22 รัฐและดินแดนสหภาพทั้งเจ็ด และเลือกตั้ง 2 เฟส มี 4 รัฐ ส่วนเลือกตั้ง 3 เฟส มี 2 รัฐ สำหรับเลือกตั้ง 4 เฟส มี 4 รัฐ ขณะที่รัฐใหญ่ คือ รัฐพิหาร รัฐอุตตระประเทศ รัฐเบงกอลตะวันตก เลือกตั้งทุกเฟส เฉพาะรัฐจัมมูและกัศมีร์นั้น เลือกตั้ง 5 เฟส แต่เฉพาะ Anantang เลือกตั้ง 3 เฟส เนื่องจาก ECI ไม่อาจจะควบคุมสถานการณ์ให้เรียบร้อยได้เป็นเวลานาน จากเหตุความไม่มั่นคงและการก่อการร้าย (Special Correspondent in Srinagar 2019a) แต่การกำหนดวันนี้นั้น ผู้นำพรรคต่างวิจารณ์เฉพาะเฟส 5 วันที่ 5 พฤษภาคม เป็นช่วงเทศกาลเราะมะฎอน (Ramdan)เกรงว่าจะส่งผลให้ชาวมุสลิมไปใช้สิทธิน้อย ทั้งกลุ่มสตรีและกลุ่มแรงงาน

รัฐบาล (พรรค BJP) จาก ค.ศ. 2014 จะก้าวสู่ ค.ศ. 2019

กระแสและการคาดการณ์ของการเลือกตั้งโลกสภาครั้งนี้มีคำถามหลักที่ว่ามหาชนจะยังคงสนับสนุนให้พรรค BJP บริหารประเทศต่อไปหรือไม่ ซึ่งดำเนินนโยบายตามวิถีทางแบบชาตินิยม เน้นความเป็นอินเดีย แล้วผลการบริหารที่ผ่านมา 5 ปี จะถือเป็นแรงเสริมหรือเป็นอุปสรรค เช่น กรณีการส่งเสริมให้ตลาดสด ร้านค้าทำธุรกรรมทางการเงินแบบออนไลน์ ได้เป็นที่ยอมรับกันมาก ทว่า กรณีการเปลี่ยนธนบัตรฉบับละ 500 กับ 1,000 รูปีอินเดีย ค.ศ. 2016 เพื่อปราบคอร์รัปชันบ้างหลง แม้ว่าจะดีจะมีมาก แต่ในการปฏิบัติ กลับสร้างความโกลาหล กระทบต่อการแลกเปลี่ยนเงินตราของนานาชาติ

อัตราภาษี อัตราการว่างงาน ค.ศ. 2017 รัฐบาลพรรคพันธมิตร NDA เปลี่ยนวิธีการจัดเก็บภาษีสินค้าและบริการ (Goods and Services Tax: GST) จากเดิมที่แต่ละรัฐเก็บไม่เท่ากัน ซับซ้อน ให้เป็น GST แบบใหม่ เรียกเก็บ 5% ต่อสินค้าบริการทั่วไปและเพิ่มขึ้นตามประเภทสินค้าฟุ่มเฟือย แต่ไม่เก็บกับสิ่งที่ใช้ในชีวิตประจำวัน ทั้งนี้ ค.ศ. 2009 เคยเสนอ GST ต่อโลกสภาแล้ว แต่ขณะนั้นรัฐบาลพรรคพันธมิตร UPA มิเห็นชอบ จากประเด็นที่ว่าจะเป็นการเอื้อประโยชน์ให้กลุ่มธุรกิจ (Ranjan 2017) ส่วนอีกประเด็นหนึ่ง ค.ศ. 2017-2018 อัตราการว่างงาน 6.1% สูงสุดในรอบ 45 ปี เฉพาะเยาวชนในชนบทมีอัตราสูง 7.8% แม้ว่าภาคชนบทจะรวมเฉลี่ย 5.3% ก็ตาม (Express Web Desk 2019a) สองประเด็นนี้ พรรค INC ไม่เห็นด้วยกับการบริหารงานของพรรค BJP ได้อภิปรายโต้ตอบอยู่เสมอ พยายามจะยกเลิกวิธีของ GST แบบใหม่

ภัยความมั่นคง ก่อนการเลือกตั้งโลกสภา (กุมภาพันธ์ ค.ศ. 2019) ได้เกิดเหตุวินาศกรรมจากการก่อการร้ายที่เมือง Pulwama รัฐจัมมูและกัศมีร์ ถือเป็นการสูญเสียครั้งใหญ่ของกองทัพ โดยอินเดียเปิดเผยว่าผู้ก่อเหตุอยู่ในเขตของปากีสถาน จากนั้น อินเดียได้โจมตีแคมป์นั้นและปากีสถานก็ได้กลับ ปฏิบัติการ

ได้ตอบของสองประเทศครั้งนั้นส่งผลกระทบต่อความมั่นคงภายในภูมิภาค สร้างความวิตกกังวลต่อทั่วโลก 2-3 สัปดาห์

ดังนั้นอัตราภาษี อัตราการว่างงาน และความมั่นคงของประเทศ ตลอดจนเรื่องอื่น ๆ จะส่งผลให้ความเชื่อมั่นของมหาชนตัดสินใจอย่างไรต่อการบริหารประเทศของพรรค BJP

ตัวอย่างความคาดหวัง Association for Democratic (ADR) ได้สำรวจกลุ่มตัวอย่างชาวอินเดีย 273,487 คน ก่อนเลือกตั้งว่าสิ่งใดที่อยากจะให้รัฐบาลใหม่แก้ไข (คะแนนเต็ม 5) เช่น ขนส่งมวลชน 2.58 พลังงานไฟฟ้า 2.53 น้ำดื่ม 2.52 มลภาวะทางน้ำ 2.51 พลังสตรี 1.37 ความมั่นคง 1.37 ใช้อาษฎร 1.15

ขณะเดียวกันประเด็นที่คาดหวังกันมาก เช่น โอกาสจ้างงาน 2.15 สุขภาพ 2.35 และการเกษตร ประกอบด้วยน้ำ 2.18 หนี้สินของเกษตรกร 2.15 ราคาพืชผล 2.23 นอกจากนี้ทัศนคติของเยาวชนที่จะเลือกตั้งเป็นครั้งแรก ยังสนใจเรื่องโอกาสจ้างงาน อีสราภาพที่จะแสดงทัศนะ ความปลอดภัยของสตรี ความทุกข์ของเกษตรกร และสันติสุขที่เขตกัศมีร์ (Agencies 2019)

ความเคลื่อนไหวที่สำคัญของพรรคการเมือง

พรรค INC กระแสที่ถูกจับตามอง คือ ราฮุลลงสมัคร 2 เขต เขตเดิมที่รัฐอุตตรประเทศ กับเขตใหม่ที่ Wayanad รัฐเกรละ ซึ่งเป็น 1 ใน 4 รัฐ ฐานเสียงอินเดียได้ เป็นพรรคพันธมิตร United Democratic Front (UDF) ระหว่างพรรค INC กับพรรค Bharat Dharma Jana Sena (BDJS) โดยแบ่ง 19 ที่นั่ง จาก 20 ที่นั่งของรัฐนี้ ขณะที่เลือกตั้งนั้นก็มีความวิเคราะห์ว่าเป็นการแสวงหา “ที่นั่งที่ปลอดภัย” (safe seat) ของราฮุล เนื่องจากพรรค BJP ได้ที่นั่งวิधानสภาแห่งรัฐอุตตรประเทศเพิ่มขึ้นและจะช่วงชิงที่นั่งของตระกูลคานธี สำหรับ Wayanad เป็นถิ่นของกลุ่มชาติพันธุ์ นับถือลัทธิศาสนาต่าง ๆ ซึ่ง ราฮุล อธิบายว่า “เป็นการส่งสารซึ่งแสดงว่าอินเดียเป็นหนึ่งเดียว” (Dharmadhikari and Balan 2019; Express Web Desk 2019b)

พรรค BJP วันที่ 22 มีนาคม ค.ศ. 2019 พรรคประกาศผู้ลงสมัครรอบแรก พบว่าประธานพรรค อมิต ชาห์ (Amit Shah) ย้ายไปเขต Gandhinagar และ โมดี เดิมลงเขต Vadodara แต่ย้ายไปเขต 7 พาราณสี รัฐอุตตรประเทศ ทั้งนี้มีการวิเคราะห์ว่าเป็นไปตามหลักโหราศาสตร์อินเดียที่ว่า 7 เป็นเลขพิเศษ ใช้ในองค์ประกอบ เช่น ครั้งที่ 17 เฟส 7 เขต 77 (Tripathi cited in Press Trust of India 2019d)

บุคคลสำคัญ ข่าวดังครั้งนี้มาจากการไม่ลงสมัครของม่านโมฮัน อดีตนายกรัฐมนตรี พรรค INC และมายาวดี ประธานพรรค BSP ในขณะที่บุคคลจากวงการอื่นหันมาลงสมัครกันมาก ตัวอย่างจากนักกีฬา ลงสมัครในกรุงเดลี คือ นักกรีฑาทีมชาติจากพรรค BJP นักมวยแชมป์โอลิมปิกจากพรรค INC

สตรีสู่โลกสภา การนำเสนอผู้สมัครสตรีได้กลายเป็นกระแสที่สวຍงามในเทศกาลแห่งประชาธิปไตย โดยเฉพาะพรรค AITC รัฐเบงกอลตะวันตก ผู้นำสตรีเน้นย้ำว่าส่งสตรีมีสัดส่วนสูง 41% ขณะเดียวกัน ผลวิเคราะห์จาก ADR ระบุว่าสตรีเป็นสมาชิกโลกสภา 12% สมาชิกราชยสภา 11% นอกจากนี้ สตรีเป็น

นักการเมืองสัดส่วนสูงในรัฐฮัตติสครห์และรัฐเบงกอลตะวันตก เฉพาะรัฐอุตตรประเทศมีสตรีลงสมัครเพิ่มมากขึ้นจากการเลือกตั้งโลกสภา 3 ครั้งต่อเนื่อง (Khan 2019)

ในครั้งที่ 17 ค.ศ. 2019 มีสตรี 724 คน หรือ 8.99% จากผู้ลงสมัคร 8,049 คน เช่น รัฐอุตตรประเทศ 104 คน รัฐหิมาจัลยา 64 คน รัฐพิหาร 55 คน รัฐเบงกอลตะวันตก 54 คน ส่วนใหญ่สังกัดพรรค เช่น พรรค INC 54 คน พรรค BJP 53 คน พรรค BSP 24 คน ส่วนสตรีที่ลงสมัครอิสระ 222 คน นอกจากนี้ยังมีกลุ่มเพศทางเลือก (transgender) อีก 4 คน สังกัดพรรค INC พรรค Aam Aadmi Party (AAP) และพรรคอื่น ๆ (Press Trust of India 2019b)

ร่วมหรือแยก ความเคลื่อนไหวการร่วมเป็นพรรคพันธมิตรใหม่ ๆ ที่สำคัญ คือ พรรคพันธมิตร MGB จาก 3 พรรค ฐานเสียงรัฐอุตตรประเทศ นำโดย มายาวตี ผู้นำสตรีจากชุมชนดาลิตที่เป็นประธานพรรค BSP ประกาศจะช่วงชิงที่นั่งกลับคืนมาจากพรรค BJP ส่วนพรรคพันธมิตรอื่น ๆ มีความเคลื่อนไหวน้อย ข่าวสารทั่วไปเป็นการยืนยันสัมพันธภาพของแต่ละพรรคในพรรคพันธมิตรเดิม

กิจกรรมทางการเมือง

ปัจจุบันกิจกรรมทางการเมืองเกิดขึ้นทั้งทางกายภาพและทางออนไลน์ บางกิจกรรมอาจจะเริ่มจากประเภทหนึ่งก่อนแล้วขยายไปอีกประเภทหนึ่ง

ประเภทที่ 1 กิจกรรมทางการเมืองในทางกายภาพ พรรคการเมืองระดับชาติ ผู้นำมีโรดโชว์ (roadshow) ไปพบปะมหาชนและกล่าวปราศรัยทั่วประเทศ ไม่ว่าจะเป็นเมืองใหญ่หรือพื้นที่ห่างไกล พื้นที่สูง ในสถิติครั้งที่ 17 นี้ พบว่าพรรค BJP โดยนายกรัฐมนตรี โมดี กล่าวปราศรัย 142 ครั้ง จากโรดโชว์ 18 ชุด เดินทางกว่า 150,000 กิโลเมตร (Modi Today 2019) ซึ่งพรรค INC ก็มีสถิติโรดโชว์ในลักษณะเดียวกัน

ขณะที่บรรยากาศเทศกาลแห่งประชาธิปไตยในอินเดีย ผู้สนับสนุนจะตกแต่งสถานที่ แต่งกาย แสดงสิ่งของให้สัมพันธ์กระแสนิยม ตลาดร้านค้าคึกคักกับการขายสินค้าที่แสดงสัญลักษณ์ของพรรค ภาพผู้นำจากครั้งที่ 16 ค.ศ. 2014 ปรากฏว่าสำหรับพิมพ์ภาพนายกรัฐมนตรี โมดี กลายเป็นที่นิยมมาก จนทำให้ครั้งที่ 17 ผู้สนับสนุนพรรค INC ในตลาดสำหรับใหญ่รัฐคุชราต ผลิตภัณฑ์พิมพ์ภาพตระกูลคานธีก็ได้กลายเป็นที่นิยมเช่นกัน (Maniar 2019b) อย่างไรก็ตาม ECI ขอความร่วมมือไม่ให้นำภาพบุคคลและกองทัพมาใช้ประกอบในกิจกรรม โดยเฉพาะจากกรณีนักบินกองทัพอากาศอินเดียที่เครื่องบินตกในปากีสถาน และไม่ให้อัดกิจกรรมในศาสนสถาน ไม่ให้นำภาพศาสนสถานมาใช้ประกอบ (Press Trust of India 2019c)

ข้างบนข้างที่รัฐเบงกอลตะวันตก เดิมรัฐอุตตรประเทศเป็นฐานเสียงของพรรคใหญ่จะเป็นรัฐที่ถูกจับตามอง แต่ข่าวใหญ่กลับไปเกิดขึ้นที่รัฐเบงกอลตะวันตก ซึ่งมีผู้มีสิทธิครั้งแรกมากที่สุดกว่า 2 ล้านคน ประเด็นเกิดขึ้นในเฟส 7 เมืองโกลกัตตา 9 ที่นั่ง ผู้มีสิทธิส่วนใหญ่เป็นชาวมุสลิม ชนชั้นกลาง ครั้งที่ผ่านมามีพรรค AITC และพรรคพันธมิตรได้ฐานเสียงจากชนบท กลุ่มผู้ประกอบการ แต่ครั้งที่ 17 พรรค BJP ขอแบ่งที่นั่ง (Agencies 2019; TNN 2019) เหตุการณ์รุนแรงเริ่มจากวันที่ 14 พฤษภาคม ค.ศ. 2019 ประธาน

พรรค BJP โรดโชว์ที่โกลกัตตา แล้วเกิดเหตุจลาจลระหว่างผู้สนับสนุนทั้งสองพรรค ทำให้มีผู้เสียชีวิตบาดเจ็บ ส่งผลให้ ECI ประกาศให้งดกิจกรรมวันที่ 17 พฤษภาคม ซึ่งพรรค AITC วิจารณ์ว่าเป็นประกาศที่เอื้อประโยชน์ให้พรรค BJP อย่างไรก็ดี ถือเป็นเหตุร้ายแรงเรื่องเดียวจากกิจกรรมทางการเมืองในการเลือกตั้ง

ประเภทที่ 2 กิจกรรมทางการเมืองในโลกออนไลน์ ชาวอินเดียใช้ Facebook และ WhatsApp มากที่สุดของโลก เฉพาะ WhatsApp กว่า 200 ล้านคน ในการเลือกตั้งครั้งที่ 16 นักการเมืองและมหาชนต่างก็นิยมแสดงทัศนะทางการเมืองผ่านสื่อสังคมออนไลน์ สำหรับครั้งที่ 17 เฉพาะ มีนาคม-เมษายน ค.ศ. 2019 Twitter รายงานว่ามีความเคลื่อนไหวในการเลือกตั้ง 45.6 ล้านครั้ง เฟส 1 สูง 1.2 ล้านครั้ง นายกรัฐมนตรี โมดีได้รับการกล่าวถึงสูงสุด มีผู้ติดตามกว่า 46 ล้านคน ส่วนราชูลมีผู้ติดตาม 9 ล้านคน และชาวอินเดียทั่วโลกให้ความสนใจเรื่องความมั่นคงประเทศ ศาสนา การว่างงาน เกษตร การค้า ภาษี ทั้งนี้มีเยาวชนร่วมแสดงทัศนะ ดีเบตประเด็นสาธารณะ อย่างไรก็ดี Facebook ระบุว่าเมษายน ค.ศ. 2019 ได้ระงับผู้ใช้งานที่ล่อแหลมต่อพรรคการเมือง กว่า 700 รายการ (Lyengar 2019; Social Samosa 2019; TNT Bureau 2019)

แต่กระนั้น ยังคงมีคดีเกิดขึ้นจากผู้สนับสนุนพรรค BJP ได้ตัดแต่งภาพล้อเลียนมะมะตา บะเนอร์จี ประธานพรรค AITC แล้วนำเผยแพร่ในสื่อออนไลน์วันที่ 10 พฤษภาคม ค.ศ. 2019 จนกลายเป็นชนวนความขัดแย้งระหว่างผู้สนับสนุนทั้งสองพรรคและเป็นเหตุหนึ่งที่เชื่อมโยงไปสู่การก่อจลาจลก่อนเฟส 7 ซึ่งจะมีโรดโชว์ของพรรค BJP ที่เมืองโกลกัตตา

จาก “จายวาลา” ถึง “จอกิดาร์” แคมเปญใหม่ในโลกออนไลน์ วันที่ 16 มีนาคม ค.ศ. 2019 นายกรัฐมนตรี โมดี เริ่มใช้วาทะ “แมฮ์ ภี จอกิดาร์” (मैं भी चौकीदार) แปลว่า ฉันก็เป็นยามด้วย คำว่า “จอกิดาร์” (chowkidar) แปลว่า ยามหรือผู้ดูแลความปลอดภัย เมื่อนำมาใช้ในทางการเมืองจึงมีนัยใหม่ว่า “**การเป็นยามของคุณคือหน้าที่เผ้าและบริการเพื่อชาติ**” (NDTV 2019d) เมื่อนายกรัฐมนตรี โมดี ใช้คำนี้บนหน้าชื่อใน Twitter คือ “Chowkidar Narendra Modi” จากนั้นบุคคลในพรรคและผู้สนับสนุนก็ปฏิบัติตาม ในวันเดียวมีผู้ติดตามกว่า 1.5 ล้าน ทว่า ผู้นำที่มีวรรณะสูงไม่สามารถใช้คำนี้ได้ เนื่องด้วยในมิติทางสังคม “จอกิดาร์” เป็นภาษาอูรดู (Urdu) ซึ่ง “จอกี” เป็น 1 ใน 4 ของผู้เผ้าดูแลหมู่บ้าน ลงท้าย “ดาร์” เป็นผู้กระทำ ในอดีตเป็นตำแหน่งประจำทิศทั้งสี่ของหมู่บ้านชนบทในยามวิกาล เป็นพัฒนาการของตำรวจชุมชน (India Today Web Desk 2019b)

แม้ว่าราชูลจะปราศรัยโต้ตอบด้วยประโยค “จอกิดาร์ จอร์ แฮ” (चौकीदार चोर है) แปลว่า ยามคือโจร เพื่อสื่อความหมายว่ายามซึ่งเป็นรัฐบาลกำลังฉ้อราษฎร์ แต่การโต้กลับนี้ ไม่เป็นที่นิยมต่อสาธารณชน

วิธีการลงคะแนนเสียง

นับเป็นครั้งแรกที่อินเดียใช้เทคโนโลยีในการลงคะแนนเสียงทั่วประเทศ ด้วยเครื่อง EVM และ VVPAT ซึ่งไม่เชื่อมต่อสัญญาณใด ๆ ทำให้ไม่สามารถโจรกรรมข้อมูลได้ (Roy and Sopariwala 2019) ทั้งนี้เคยทดลองใช้ตั้งแต่ ค.ศ. 1982-1983 ส่วนครั้งนี้ได้เพิ่มภาพผู้สมัคร สัญลักษณ์ของพรรคบนเครื่อง “สิ่งนี้จะช่วยลดความเสี่ยงความสับสนใด ๆ ซึ่งอาจจะมีชื่อของผู้ลงสมัครที่คล้ายหรือเหมือนกันในเขตเลือกตั้ง...” (Arora cited in HT Correspondent 2019b) เครื่องรุ่นใหม่มีแสดง 24 คน แต่มีเขตหนึ่งในรัฐเตลังคานาใช้ 7-8 เครื่อง ตามจำนวนผู้ลงสมัคร

เมื่อผู้มีสิทธิใช้สิทธิแล้ว ยังคงใช้น้ำหมึกที่ลบไม่ออก ชีตบนเล็บ (ปกติที่นิ้วชี้ มือซ้าย) น้ำหมึกผลิตโดยบริษัท Mysore Paint ที่ส่งออกทั่วโลก ซึ่ง ECI สั่งซื้อมาตั้งแต่ ค.ศ. 1962 ในครั้งนี้ใช้ 2.6 ล้านขวด (10 ซีซี) งบประมาณ 330 ล้านรูปีอินเดีย (PTI New Delhi 2019) และหลังจากการใช้สิทธิแล้ว ก็จะนิยมถ่ายภาพตนเองพร้อมกับชูนิ้วแสดงชื่อน้ำหมึก และเผยแพร่ในสื่อสังคมออนไลน์ เป็นพฤติกรรมใหม่ในทศวรรษปัจจุบัน

นอกจากนี้ยังจัด “บูธลงคะแนนสีชมพู” (pink polling booth) ตกแต่งเป็นสีชมพูและมีเจ้าหน้าที่สตรีดูแล อันเป็นการรณรงค์ให้สตรีออกมาใช้สิทธิ เคยทดลองจัดมาแล้วหลายพื้นที่ ในครั้งนี้หลายเขตก็เริ่มทดลอง เช่นเดียวกับที่กรุงเดลีนำร่อง 2,696 หน่วย จาก 13,816 หน่วย เพื่อเป็นการแสดงให้เป็นแบบอย่างและร่วมฉลองเทศกาลแห่งประชาธิปไตย (Press Trust of India 2019e)

เชื้อ Exit Poll? ผลวิเคราะห์และโพลตามสื่อต่าง ๆ จะกระทำได้หลังสิ้นสุดแล้ว 48 ชม. ของเฟสสุดท้าย (India, Legislative Department 2019) อย่างไรก็ตาม ECI อนุญาตให้เปิดเผยได้ วันที่ 19 พฤษภาคม ค.ศ. 2019 เวลา 18.30 น. แล้วทุกสำนักข่าวก็แสดงผลไปในทิศทางเดียวกันคือคาดการณ์ว่าพรรค BJP จะชนะอย่างท่วมท้น ส่วนพรรคอื่น ๆ จะได้ที่นั่งไม่มากนัก ดังนั้น จะเชื่อถือได้หรือไม่

เมื่อ “Modi 2.0”

ผลคะแนนประกาศในช่วงวันที่ 23-24 พฤษภาคม ค.ศ. 2019 โดยภาพรวมแล้วมีผู้ใช้สิทธิ 67.47% หรือ 613 จาก 900 ล้านเสียง ซึ่งเพิ่มขึ้น 1.03% จากครั้งที่ 16 ค.ศ. 2014 และมีผู้ใช้สิทธินอกประเทศ 11.5 ล้านเสียง

พรรคการเมือง 36 พรรคได้ที่นั่งในสภา รวม 542 ที่นั่ง โดยพรรค ส่งผู้สมัคร 437 ที่นั่ง ได้ 303 ที่นั่ง หรือ 55.90% เพิ่มขึ้นจาก 282 ที่นั่งในครั้งที่ 16 จึงทำให้โมดีเป็นนายกรัฐมนตรีสมัยที่สองและพรรคพันธมิตร NDA รวม 353 ที่นั่ง เพิ่มขึ้นจาก 336 ที่นั่งในครั้งที่ 16 จึงถือว่าชนะอย่างท่วมท้นจน “กวาดคะแนน” ตาม Exit Poll คาดการณ์ ในทางตรงกันข้ามพรรค INC ส่งผู้สมัคร 424 ได้ 52 ที่นั่ง หรือ 9.59% เพิ่มขึ้นจาก 44 ที่นั่งในครั้งที่ 16 และพรรคพันธมิตร UPA รวม 91 ที่นั่ง แม้จะได้เพิ่มขึ้นแต่ก็พ่ายแพ้ ส่วนอีก 98 ที่นั่ง แบ่งให้กับพรรคอื่น ๆ และผู้สมัครอิสระ โดยภาพรวมแล้วได้ที่นั่งลดลงจากครั้งที่ 16 ยกเว้นพรรคพันธมิตร MGB ได้ 15 ที่นั่ง เพิ่มขึ้นจากครั้งที่ 16 (Elections.in 2019b)

ที่นั่งในการชั่งชั่งสู่โลกสภา ผู้ศึกษาจำแนกประเภทผลการเลือกตั้งและความนิยมเอียงของมหาชน แบ่งเป็น 3 ประเภท คือ ประเภทไม่เกินความคาดหมาย ประเภทพลิกกลับ ประเภทช่วงชิง โดยพิจารณาตามเรื่องเด่นของรัฐนั้น แต่ไม่ได้ยึดโยงกับพรรคใด ทั้งนี้ผลการเลือกตั้งมาจาก ECI ส่วนข้อมูลในอดีตได้เทียบมาจากหลายแหล่ง ดังนี้

ประเภทที่ 1 ไม่เกินความคาดหมาย

1.1) 4 รัฐ 3 ดินแดนสหภาพ 54 ที่นั่ง พรรค BJP ได้ที่นั่งครบอย่างไม่เกินความคาดหมายจากฐานเสียงในครั้งที่ 16 โดยเฉพาะบ้านเกิดนายกรัฐมนตรี โมดี รัฐคุชราต 26 ที่นั่ง และประธานพรรคได้คะแนนเสียง 8.9 แสน ส่วนรัฐหิยาณา 10 ที่นั่ง รัฐหิมาจัลประเทศ 4 ที่นั่ง รัฐอุตตรขัณฑ์ 5 ที่นั่ง ขณะที่ดินแดนสหภาพ ได้ 2 ที่นั่งจากเมืองจันทครห์ เมืองดมันและดิว สำหรับกรุงเดลีทั้งเจ็ดที่นั่งก็ได้ครบอย่างต่อเนื่อง ในขณะที่พรรค INC และพรรค AAP ไม่ได้ที่นั่งเลย แม้ว่าพรรค INC จะเคยได้ครบทั้งเจ็ดที่นั่งจากครั้งที่ 15 ค.ศ. 2009 ก็ตาม แต่ก็สูญเสียไปทั้งหมด ดังนั้น “Modi 2.0” จึง “กวาดคะแนน” ได้ 1 ใน 10 ที่นั่งของโลกสภา จากพื้นที่ใจกลางภาษาฮินดี (Hindi Heartland) ทั้งในภาคเหนือและภาคตะวันตก

1.2) 5 รัฐ 97 ที่นั่ง (จาก 107 ที่นั่ง) พรรค BJP ได้เกือบครบ โดยรัฐราชสถาน ได้ 24 ที่นั่งจาก 25 ที่นั่ง รัฐมัลยะประเทศ ได้ 28 ที่นั่งจาก 29 ที่นั่ง รัฐกรรณาฏกะ ได้ 25 ที่นั่งจาก 28 ที่นั่ง รัฐฌารขัณฑ์ ได้ 11 ที่นั่งจาก 14 ที่นั่ง รัฐฉัตติสครห์ ได้ 9 ที่นั่งจาก 11 ที่นั่ง ทั้งนี้อย่างน้อย 1 ที่นั่งในรัฐหนึ่ง ๆ ได้แบ่งให้กับพรรค INC หรือไม่ก็พรรคระดับรัฐ ดังนั้น “Modi 2.0” จึง “กวาดคะแนน” ได้ 2 ใน 10 ที่นั่งของโลกสภา พื้นที่ใจกลางภาษาฮินดีในภาคกลาง

1.3) 1 รัฐ 48 ที่นั่ง รัฐมหาราษฏระมีสัดส่วนที่เปลี่ยนแปลงน้อย ทำให้พรรค BJP ได้คงเดิม 23 ที่นั่ง พรรค INC ได้ 1 ที่นั่ง พรรคระดับรัฐ 3 พรรค รวมได้ 24 ที่นั่ง ขณะที่พรรคพันธมิตร UPA ได้คงเดิม 4 ที่นั่งจากพรรค NCP และพรรคพันธมิตร NDA ได้คงเดิม 18 ที่นั่งจากพันธมิตรร่วมอุดมการณ์ชาตินิยมฮินดู Shiv Sena Party (SSP) ก่อตั้งเมื่อ ค.ศ. 1966 และปัจจุบันเป็นพรรคที่มีอำนาจการต่อรองสูงในวิธานสภา

1.4) รัฐเกรละ 20 ที่นั่ง ราฮูล “กวาดคะแนน” กว่า 7 แสน เป็นคะแนนที่สูงมากจากเขต Wayanad หรือ “ที่นั่งที่ปลอดภัย” ตามที่ถูกจับตามอง อย่างไรก็ตาม รัฐนี้ไม่เหมือนกับส่วนอื่นของอินเดีย พรรค INC ได้เพิ่มขึ้นเท่าตัวถึง 15 ที่นั่ง และพรรคพันธมิตร UDF รวม 3 พรรค ได้ 4 ที่นั่ง เมื่อรวมกับพรรค INC แล้ว จึงได้ 19 ที่นั่ง สำหรับ Left Front หรือพรรค CPI-M ได้ 1 ที่นั่ง ส่วนพรรค BJP ไม่ได้ที่นั่งเลยจากรัฐนี้

อนึ่ง พรรคพันธมิตร UDF ปฏิเสธการนำรัฐบาลของนายกรัฐมนตรี โมดี ด้วยประเด็นเรื่องการแบ่งแยกทางศาสนา จึงหันมาสนับสนุนพรรค INC (V. 2019)

1.5) รัฐปัญจาบ 13 ที่นั่ง พรรค INC มี “ที่นั่งที่ปลอดภัย” 8 ที่นั่ง นำโดยบุคคลสำคัญชาวซิกข์ คือ อมรินเดอร์ สิงห์ (Amarinder Singh) มุขมนตรีแห่งรัฐปัญจาบ ขณะที่พรรค AAP ได้ที่นั่งเดียวในโลกสภาจากปัญจาบ ทั้งนี้ชาวซิกข์ส่วนใหญ่ไม่สนับสนุนพรรค BJP จากการดำเนินนโยบายเน้นความเป็นฮินดู จึง

ได้ 2 ที่นั่งจากเขตที่มีชาวฮินดูเป็นส่วนใหญ่ คือ Gurdaspur และ Hoshiarpur สำหรับพรรคระดับรัฐที่เก่าแก่ SAD ได้ 2 ที่นั่ง ทำให้พรรคพันธมิตร NDA รวม 4 ที่นั่ง

1.6) รัฐจัมมูและกัศมีร์ 6 ที่นั่ง พรรค BJP ได้คงเดิม 3 ที่นั่ง ส่วนอีก 3 ที่นั่ง ช่งชิงกันระหว่าง 2 พรรคระดับรัฐ ในครั้งที่ 17 พรรค JKNC ได้ไป 3 ที่นั่ง ซึ่งเป็นพรรคพันธมิตร UPA แต่จากครั้งที่ 16 เคยเป็นที่นั่งของพรรค Jammu and Kashmir Peoples Democratic Party (JKPDP)

แม้ว่าความไม่สงบระหว่างพรมแดนอินเดียกับปากีสถานจะเกิดขึ้นบ่อยครั้งก็ตาม โดยเฉพาะก่อนการเลือกตั้ง แต่ชาวกัศมีร์ (Kashmiris) ยังคงเชื่อมั่นและยอมรับต่อพรรค BJP และนายกรัฐมนตรี โมดี จึงยังคงได้ 3 ที่นั่ง แม้ว่าชาวกัศมีร์จะไม่ค่อยยอมรับกับนโยบายชาตินิยมก็ตาม ทว่า ยินดีที่เห็นรัฐบาลทำงานหนักและให้ความสำคัญต่อการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานเป็นสิ่งสำคัญกว่า (Upadhyay 2019)

1.7) 8 รัฐ 25 ที่นั่ง ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ท้องถิ่นที่มีความหลากหลายทางกลุ่มชาติพันธุ์ วัฒนธรรมและศาสนา ผลการเลือกตั้งจึงออกมาโดยแบ่งกันอย่างกระจาย รัฐที่มี 1 ที่นั่ง 3 รัฐ คือ รัฐสิกขิม รัฐมิโซรัม รัฐนากาแลนด์ เป็นที่นั่งของพรรคระดับรัฐ สำหรับพรรค BJP นั้น ได้ 14 ที่นั่งจาก 4 รัฐ โดยได้ 9 ที่นั่ง จาก 14 ที่นั่งของรัฐอัสสัม ได้ 4 ที่นั่งจากรัฐตรีปุระและรัฐอรุณาจัลประเทศ (รัฐละ 2 ที่นั่ง) และได้จากรัฐมณีปุระ 1 ที่นั่ง จาก 2 ที่นั่ง (ซึ่งพรรคระดับรัฐได้ 1 ที่นั่ง) ขณะที่พรรค INC ได้ 4 ที่นั่งจาก 2 รัฐ คือ รัฐอัสสัม 3 ที่นั่ง รัฐเมฆาลัย 1 ที่นั่ง จาก 2 ที่นั่ง (ซึ่งพรรคระดับรัฐได้ 1 ที่นั่ง) ส่วนพรรคระดับรัฐ 7 พรรค ได้ 7 ที่นั่ง ใน 6 รัฐ

ประเภทที่ 2 พลิกกลับ

2.1) รัฐอุตตระประเทศ 80 ที่นั่ง พรรคของชุมชนดาลิต BSP ได้ 10 ที่นั่ง รวมกับพรรค SP ได้ 5 ที่นั่ง ทำให้พรรคพันธมิตร MGB สามารถทวง 15 ที่นั่ง กลับคืนมาจากพรรค BJP หลังจากที่เคยสูญเสียไปในครั้งที่ 16 สำหรับพรรค BJP ได้ 62 ที่นั่ง ลดลงจาก 71 ที่นั่งในครั้งที่ 16

เขตสำคัญคือพาราณสี นายกรัฐมนตรี โมดี รับคะแนนเสียงกว่า 6.7 แสน ส่วนเขต Rae Bareilly เป็นที่นั่งเพียงหนึ่งเดียวที่เหลือของพรรค INC ของโซเนียซึ่งก็ชนะมาโดยตลอด แต่กลับสูญเสียเขต Amethi ของราชูลทีล 2 เขต ก็พ่ายแพ้เป็นครั้งแรกให้กับ สมรตี อีรานี (Smriti Irani) พรรค BJP ซึ่งต่อมาได้เป็นรัฐมนตรี

2.2) รัฐทมิฬนาฑู 38 ที่นั่ง พรรคที่ก่อตั้งเมื่อ ค.ศ. 1949 Dravida Munnetra Kazhagam (DMK) ได้ 23 ที่นั่ง จำนวนนี้จึงส่งผลให้กลายเป็นพรรคลำดับที่สามในโลกสภา อันเป็นการพลิกกลับจากครั้งที่ 16 เคยสูญเสียที่นั่งทั้งหมดให้กับพรรค AIADMK ซึ่งครั้งที่ 17 นี้ได้เพียงที่นั่งเดียว

พรรคคอมมิวนิสต์ทั้งพรรค CPI และพรรค CPI-M รวม 4 ที่นั่ง ส่วนพรรค INC ได้ 8 ที่นั่ง ทำให้พรรคพันธมิตร UDF รวม 12 ที่นั่ง แต่อย่างไรก็ดีจะเห็นได้ว่าความนิยมของชาวฮินดูได้ต่ออุดมการณ์คอมมิวนิสต์มีแนวโน้มที่ลดลงมาก

2.3) รัฐอานธรประเทศ 25 ที่นั่ง ทุกที่นั่งเป็นของพรรคเจ้าถิ่น แต่เป็นการพลิกกลับระหว่าง 2 พรรคอิสระ คือ Yeduguri Sandinti Rajasekhara Congress Party (YSRCP) ได้ 22 ที่นั่ง เคยได้ 8 ที่นั่งในครั้งที่ 16 ส่วนคู่แข่ง คือ Telugu Desam Party (TDP) ได้ 3 ที่นั่ง จากเดิม 15 ที่นั่ง เป็นพรรคพันธมิตร NDA ประเภทที่ 3 ช่วงชิง

3.1) รัฐเบงกอลตะวันตก 42 ที่นั่ง พรรค AITC สามารถรักษาไว้ได้ 22 ที่นั่ง ลดลงอย่างมากจาก 34 ที่นั่งในครั้งที่ 16 ส่วนพรรค BJP ช่วงชิงได้ 18 ที่นั่ง จากที่เคยได้ 2 ที่นั่งในครั้งที่ 16 ซึ่งก็เป็นผลมาจากช้างชนช้างที่ช่วงชิงกันอย่างดุเดือด ส่วนพรรค INC ได้ 2 ที่นั่ง

3.2) รัฐโอดิศา 21 ที่นั่ง พรรคระดับรัฐ BJD ได้ 12 ที่นั่ง ลดลงจาก 20 ที่นั่งในครั้งที่ 16 ส่วนพรรค BJP ช่วงชิงได้ 8 ที่นั่ง เพิ่มขึ้นจากที่เคยได้ 1 ที่นั่งในครั้งที่ 16 ส่วนพรรค INC ได้ 1 ที่นั่ง

3.3) รัฐเตลังคานา 17 ที่นั่ง รัฐใหม่ลำดับที่ 29 แยกมาจากรัฐอานธรประเทศ สถาปนาเมื่อ ค.ศ. 2014 เป็นฐานเสียงของพรรคอิสระ Telangana Rashtra Samithi (TRS) ได้ 9 ที่นั่ง ลดลงจาก 11 ที่นั่งในครั้งที่ 16 ส่วนพรรค BJP ได้ 4 ที่นั่ง และพรรค INC ได้ 3 ที่นั่ง พรรคใหญ่ทั้งสองได้เพิ่มขึ้น ส่วนอีก 1 ที่นั่งเป็นของพรรคระดับท้องถิ่น แต่เรื่องที่น่าสนใจเกิดขึ้นในเขต Nizamabad จากการที่มีชาวนาเป็นผู้ลงสมัครอิสระ 178 ที่นั่ง จาก 185 คน และ 1 ใน 5 ของชาวนามีนามสกุลเดียวกัน คือ Reddy

นอกจากการแบ่งทั้งสามประเภทข้างต้นแล้ว ยังมีสถิติบางประการที่น่าสนใจจากโลกสภาครั้งที่ 17 กรณีไม่เลือก ผู้มีสิทธิเลือก NOTA (None of the Above) หรือไม่เลือกผู้สมัครผู้ใด มากกว่า 6.4 ล้านเสียง ส่วนใหญ่มาจากรัฐพิหาร กว่า 8 แสนเสียง รัฐอุตตรประเทศ กว่า 7 แสนเสียง รัฐเบงกอลตะวันตก กว่า 5 แสนเสียง และรัฐและดินแดนสหภาพอื่น ๆ (Express News Service 2019a)

กรณีชาวมุสลิม ผู้แทนชาวมุสลิมได้ 26 ที่นั่ง เพิ่มขึ้นจาก 22 ที่นั่งในครั้งที่ 16 ค.ศ. 2014 ส่วนใหญ่จากรัฐอุตตรประเทศและรัฐเบงกอลตะวันตก รัฐละ 6 ที่นั่ง ขณะเดียวกัน พรรค AITC ได้ 5 ที่นั่ง พรรค INC ได้ 4 ที่นั่ง แต่พรรค BJP ไม่ได้เลย (Special Correspondent in Srinagar 2019b)

กรณีสตรี ที่นั่ง จำนวนที่นั่ง 78 ที่นั่ง เป็นของสตรีจากที่ลงสมัคร 724 เขต คิดเป็น 14% สูงกว่าจาก 64 ที่นั่งในครั้งที่ 16 ค.ศ. 2014 ส่วนใหญ่จากรัฐอุตตรประเทศและรัฐเบงกอลตะวันตก รัฐละ 11 ที่นั่ง ขณะเดียวกัน พรรค BJP ได้ 41 ที่นั่ง ใน 303 ที่นั่ง หรือ 13.53% สำหรับพรรค AITC ได้ 11 ที่นั่ง จาก 22 ที่นั่ง และพรรค BJD ได้ 5 ที่นั่ง จาก 12 ที่นั่ง ทั้งสองพรรคได้เกิน 33% ส่วนพรรค INC ได้ 5 ที่นั่ง พรรค YSR ได้ 4 ที่นั่ง และพรรคระดับรัฐอื่น ๆ ได้อย่างน้อย 1 ที่นั่ง ทว่า ผู้สมัครจากกลุ่มความหลากหลายทางเพศยังไม่ได้ที่นั่งในโลกสภา (Joy 2019)

กรณีอาชีพ สมาชิกโลกสภา ครั้งที่ 17 ค.ศ. 2019 มาจากฐานอาชีพด้านการเกษตรสูงสุด 25.98% เป็น 1 ใน 4 ส่วนรองลงมา ได้แก่ นักสังคม 19.96% นักธุรกิจ 15.75% นักนโยบายและสังคม 7.87% ทนาย 7.48% และอาชีพอื่น ๆ (Parliament of India 2019b)

เมื่อ “Tsu-NaMo” กระทบฝั่ง

ความเคลื่อนไหวที่สำคัญหลังผลการเลือกตั้งชัดเจน โดยพรรค INC จัดประชุม Congress Working Committee (CWC) มีประเด็นหลักจากการที่ราฮุลขอลาออกจากประธานพรรค แม้ว่าช่วงแรก CWC ยังคงให้ปฏิบัติหน้าที่ต่อไปก่อน แต่ สิงหาคม ค.ศ. 2019 ปรากฏว่าโซเนียกลับมารักษาการณแทน ขณะที่พรรค AITC มะมะตา บะเนอริจีขอลาออกจากมุขมนตรีแห่งรัฐเบงกอลตะวันตก แต่จะขอทำงานเฉพาะประธานพรรค ทว่า ทางพรรคได้ปฏิเสธคำร้องนั้น ส่วนพรรค AAP ได้บทเรียนสำคัญว่าการเลือกตั้งโลกสภาเป็นงานใหญ่เกินตัว มหาชนต่างให้ความสนใจต่อพรรคระดับชาติ ขณะเดียวกันลูกพรรคกลับไม่สามารถจะอธิบายให้ผู้คนทั่วไปได้รับคำตอบที่ดีจากคำถามที่ว่าเหตุใดจะต้องเลือกพรรค AAP (PTI 2019)

แต่บรรยากาศต่างไปจากพรรคพันธมิตร NDA โดยพรรค BJP ประชุมเตรียมความพร้อมรัฐบาลใหม่ และเปิดตัวโครงการรณรงค์ใหม่ “National Ambition, Regional Aspiration” (NARA) พร้อมนำเสนอ “Mission 333” ประกาศเป้าหมายใหม่สู่โลกสภา ครั้งที่ 18 ค.ศ. 2024 เตรียมจะเจาะฐานเสียงเพิ่ม โดยเฉพาะรัฐอานธรประเทศ รัฐทมิฬนาฑู รัฐเกรละ รัฐเบงกอลตะวันตก ซึ่งเลขาธิการพรรคจะปรับวิธีการปราศรัย จากภาษาฮินดีเป็นภาษาเตลูกู (Telugu) ภาษาเบงกอล (Bengali) และภาษาอื่น ๆ **“ถ้าคุณอยากจะได้ใจ คุณจะต้องรู้ภาษา”** ดังนั้น **“ชุมชนพูดภาษาที่มีอัตลักษณ์เฉพาะ จะมีดุลยภาพในชาตินิยมฮินดู”** (Choudhury and Ramachandran 2019)

อย่างไรก็ตามบทวิเคราะห์แสดงแนวโน้มว่าพรรค BJP จะสามารถเป็นรัฐบาลระยะยาว โดยเฉพาะนายกรัฐมนตรี โมดี น่าจะบริหารประเทศต่อในสมัยที่ 3-4 (จนถึงครั้งที่ 19 ค.ศ. 2029) เนื่องจากผู้นำพรรคนี้มีความสามารถ มากับมี วายยุทธศาสตร์ดี เพียงแต่อายุของผู้นำอาจจะเป็นข้อจำกัดในระยะยาว

เดินหน้าต่อไป วันที่ 30 พฤษภาคม ค.ศ. 2019 พิธีสาบานตนเข้ารับตำแหน่งของรัฐบาล ณ ทำเนียบประธานาธิบดี (Rashtrapati Bhavan) โดยได้เชิญผู้นำกลุ่มบิมสเทค (BIMSTEC: Bay of Bengal Initiative for Multi-Sectoral Technical and Economic Cooperation) 7 ประเทศเข้าร่วม รวมถึงไทยด้วย ซึ่งพรรค BJP เน้นความสำคัญต่อประเทศเพื่อนบ้านบนหลักการ “Neighbourhood First” ที่ได้เริ่มมาตั้งแต่ครั้งที่ 16 ค.ศ. 2014

ต่อมา วันที่ 31 พฤษภาคม ค.ศ. 2019 คณะรัฐมนตรีเปิดประชุมครั้งแรก ส่วนวันที่ 1 มิถุนายน ค.ศ. 2019 Congress Parliamentary Party (CPP) หรือฝ่ายค้านเปิดประชุม สาระสำคัญคือโซเนียได้รับคัดเลือกให้เป็นประธานพรรคพันธมิตร UDA สมัยที่สอง กระทั่งวันที่ 17 มิถุนายน ค.ศ. 2019 สมาชิกโลกสภาประกอบพิธีสาบานตนเข้ารับตำแหน่งซึ่งมีจุดเด่นคือสมาชิกสามารถกล่าวสาบานตนด้วยภาษาแม่หรือภาษาที่ตนถนัดหรือภาษาราชการประจำรัฐของตน

บทวิเคราะห์และสรุป

มิติที่ 1 ความโน้มเอียงและผลการเลือกตั้ง

กรณีสองพรรคใหญ่ พรรค BJP ประสบความสำเร็จจากการเลือกตั้งโลกสภา ครั้งที่ 16-17 อย่างต่อเนื่อง อันเป็นสิ่งที่แสดงให้เห็นถึงความนิยมของมหาชนชาวอินเดียต่อพรรคและผู้นำ บทพิสูจน์ทำให้ไม่ได้เป็นนายกรัฐมนตรีสมัยที่สองด้วย 303 ที่นั่งซึ่งเป็นตัวเลขที่สูงในรอบ 35 ปี (จากครั้งที่ 8 ค.ศ. 1984 พรรค INC) จากฐานเสียงส่วนใหญ่ในพื้นที่ใจกลางภาษาฮินดีและหวังด้วยเป้าหมายใหม่ “Mission 333” ครั้งที่ 18 ค.ศ. 2024 จะช่วงชิงในพื้นที่อื่น ๆ โดยเฉพาะแถบรัฐเบงกอลตะวันตกถึงอินเดียใต้ (รัฐทมิฬนาฑู รัฐเกรละ) ซึ่งพรรคในอาณาบริเวณเหล่านี้ไม่ค่อยตามอุดมการณ์และนโยบายของรัฐบาล

หากพรรค BJP วางแผนเป็นรัฐบาลระยะยาวตลอดสองทศวรรษแล้ว การเลือกตั้งครั้งนี้เป็นเสมือนรอยต่อสำคัญ การสะสมที่นั่งเพิ่มมากขึ้นเป็นการสร้างแรงกระเพื่อมในโลกสภา จะเห็นได้ว่าปัญหาที่ผ่านมามีไข่อุปสรรคบนทอนรัฐบาลให้อ่อนอำนาจลง หากทศวรรษหน้าจะสามารถแก้ไขจุดอ่อนใด ๆ ที่จะกระทบต่อมหาชน เพื่อมิให้เปลี่ยนความนิยมเอียง (ซึ่งเคยมีบทเรียนในครั้งที่ 13 ค.ศ. 1999 จนทำให้เกิดการพลิกกลับ ให้พรรค INC ชนะการเลือกตั้งอย่างฉิวเฉียด)

ส่วนพรรค INC นำโดยราฮูลซึ่งเป็นประธานพรรค ได้ประสบกับความพ่ายแพ้ เนื่องจากได้ที่นั่งจำนวนน้อยทั้งสองครั้ง อีกทั้งยังไม่สามารถสร้างความเชื่อมั่นที่น่าเชื่อถือต่อมหาชน ทำให้ประเด็นหลักกลายเป็นคำถามที่ว่าหากตระกูลคานธีบริหารพรรคต่อไปจะปรับแผนอย่างไรเพื่อจะทั้งการรักษาและการช่วงชิงที่นั่งในครั้งที่ 18 อย่างไรก็ดีตามเส้นทางการเมืองของราฮูลมีเวลาอีกยาวไกลที่จะสร้างความน่าเชื่อถือและสร้างภาวะผู้นำ

กรณีพรรคระดับรัฐ รัฐซึ่งมิใช่ฐานเสียงของรัฐบาลหรือพรรคใหญ่ จึงเป็นการช่วงชิงกันเองของพรรคต่าง ๆ ในรัฐนั้น โดยได้เห็นแนวโน้มแล้วว่าแต่ละพรรคพยายามจะสร้างความแข็งแกร่งในถิ่นตนมากขึ้น และพยายามจะไม่เข้าร่วมพรรคพันธมิตรใหญ่แต่หันไปเป็นพรรคอิสระหรือไม่ก็สร้างพันธมิตรใหม่

ปัจจัยสำคัญอย่างหนึ่ง คือ ธรรมชาติของการเป็นพรรคในรัฐเล็กหรือใหญ่ ซึ่งมีข้อแตกต่าง กรณีรัฐเล็ก มี 1-2 ที่นั่งในโลกสภา โดยพรรคจะได้ที่นั่งนั้นเป็นแกนนำในวิธานสภา ประธานพรรคอาจเป็นมุขมนตรี พรรคมีแนวโน้มจะร่วมพรรคพันธมิตรหรือเป็นพรรคอิสระ ทว่า กรณีรัฐใหญ่ การได้ 10-25 ที่นั่ง จะกลายเป็นพรรคลำดับที่ 3-10 ในโลกสภา จะสามารถสร้างอำนาจการต่อรองได้สูง อย่างไรก็ตามมักจะเผชิญกับความไม่แน่นอน มีโอกาสขาดเสถียรภาพจากการพลิกกลับของคู่แข่งในการเลือกตั้งแต่ละครั้ง

นอกจากนี้ผลการเลือกโลกสภาในแต่ละรัฐยังมีความสัมพันธ์และส่งกระทบต่อการเลือกตั้งวิธานสภา โดยเฉพาะกรุงเดลี พรรค BJP ได้ที่นั่งทั้งหมดสองสมัยในโลกสภา ขณะที่พรรค AAP เป็นแกนนำในวิธานสภา ดังนั้นจะเกิดการช่วงชิงในการเลือกตั้งวิธานสภา มุขมนตรี ค.ศ. 2020 จะเป็นของพรรคใด

กรณีอื่น ๆ การเปลี่ยนแปลงทิศทางการเมืองและแนวโน้มในอินเดียตลอดหลายทศวรรษที่ผ่านมา น่าจะเป็นสิ่งที่พรรคคอมมิวนิสต์จำต้องทบทวนแนวทาง ส่วนพรรคที่มีสตรีเป็นผู้นำในรัฐใหญ่ BSP (ชุมชนดาลิต) และ AITC (รัฐเบงกอลตะวันตก) สองพรรคนี้ยังจะต้องเผชิญกับการช่วงชิงในการเลือกตั้งทุกระดับ และจะต้องรับมืออย่างหนักกว่าเดิม ท่ามกลางรัฐบาลกลางที่เป็นปีกแผ่นอย่างยิ่ง

มิตีที่ 2 บางแง่มุมในเทศกาลแห่งประชาธิปไตย

ประการที่ 1 ความพยายามที่จะปรับช่องว่างทางชนชั้นวรรณะยังคงดำเนินเรื่อยมา ทำให้แต่ละกลุ่มทางสังคมสามารถเข้าไปมีส่วนร่วมทางการเมืองได้เพิ่มขึ้น ทั้งกรณีสตรีและชาวมุสลิมได้ที่นั่งเพิ่มเช่นเดียวกับกรณีกลุ่มเพศทางเลือกได้รับโอกาสอยู่เสมอ มีหลายพรรคให้การสนับสนุนที่ชัดเจน ตลอดจนกรณีชาวนาในชนบท มีโอกาสลงสมัครอิสระเป็นจำนวนมาก ขณะที่ผลการเลือกตั้งก็ให้เห็นถึงความหลากหลายทางอาชีพของสมาชิกโลกสภา ครั้งที่ 17 ซึ่งมีอาชีพด้านการเกษตรในสัดส่วนสูงสุด

ประการที่ 2 กิจกรรมทางการเมืองในปัจจุบันมีหลากหลายรูปแบบ สื่อสังคมออนไลน์ได้กลายมาเป็นส่วนหนึ่งที่มีบทบาทสำคัญมากขึ้นในการเลือกตั้ง ทั้งนักการเมืองและผู้สนับสนุนต่างก็ใช้เครื่องมือนี้ ซึ่งก็ใช้ทั้งสร้างสรรค์และสร้างความขัดแย้ง การสร้างแคมเปญทางออนไลน์ช่วยให้เกิดการรับรู้ สร้างกระแส สร้างแนวโน้มทางการเมืองได้เป็นอย่างดี จึงมีปริมาณเพิ่มขึ้น รูปแบบกิจกรรมทางการเมืองอินเดียจึงมีแนวโน้มที่เปลี่ยนแปลงอย่างชัดเจน ขณะที่กิจกรรมทางกายภาพก็ยังสร้างเข้มข้นจากมหาชนอยู่มาก เพียงแต่กลุ่มผู้สนับสนุนที่มีอุดมการณ์ทางการเมืองต่างกันยังคงอาศัยความรุนแรงในการโต้ตอบ

ประการที่ 3 การขับเคลื่อนทางการเมืองและการเลือกตั้งโลกสภาอินเดีย ครั้งที่ 17 ได้สะท้อนบริบททางสังคมวัฒนธรรม ภาษา และศาสนาอย่างชัดเจนมาก พรหมแดนทางภาษาได้กลายเป็นเส้นแบ่งความนิยมต่อรัฐบาลกลางคือการครองพื้นที่ใจกลางภาษาฮินดี ขณะที่ระบบชุมชนและมหาชนในรัฐหนึ่ง ๆ ได้ร่วมกันตัดสินใจแล้วว่าควรสนับสนุนหรือไม่ยินยอมต่อแนวทางของรัฐบาลกลางบนแนวทางชาตินิยมและความเป็นฮินดู ดังนั้นการแสดงออกก็คือผลการเลือกตั้งอันเป็นส่วนผสมหนึ่งที่มีอยู่ในวัฒนธรรมทางการเมืองของอินเดีย “ยุคโมดี 2.0” และการเตรียมครองพื้นที่ทางภาษาถิ่นเพื่อ “ยุคโมดี 3.0”

References

- Agencies. 2019. “Lok Sabha Elections 2019: What First-Time Voters Want.” **India TV**, March 25, 2019. Accessed March 25, 2019. <https://www.indiatvnews.com/elections/lok-sabha-elections-2019-lok-sabha-elections-2019-what-first-time-voters-want-509277>.
- All India Congress Committee. 2018. “Brief History of Congress.” Accessed May 1, 2019. <https://www.inc.in/en/inc-timeline/2005-2010>.
- Almond, Gabriel Abraham, and Sidney Verba. 1972. **The Civic Culture: Political Attitudes and Democracy in Five Nations**. Princeton, NJ: Princeton University Press.

- Bhutia, Sherap. 2014. "Changing Political Landscape of West Bengal: A Study of Lok Sabha Elections, 2009 & 2014." *International Organization of Scientific Research-Journal of Humanities and Social Science* 19(7): 27-37.
- Choudhury, Sunetra and Smriti Kak Ramachandran. 2019. "BJP's Next Target: 333 in 2024 Lok Sabha Polls with Focus on South." *Hindustan Times*, May 28, 2019. Accessed May 28, 2019. <https://www.hindustantimes.com/india-news/bjp-s-next-target-333-in-2024-with-focus-on-south/story-LFrRN1s8zpluQW8ul7InpM.html>.
- Dharmadhikari, Sanyukta, and Saritha S. Balan. 2019. "Why Rahul Gandhi Has Chosen Wayanad as the Second Seat He Will Contest from." *The News Minute*, March 31, 2019. Accessed May 1, 2019. <https://www.thenewsminute.com/article/why-rahul-gandhi-has-chosen-wayanad-second-seat-he-will-contest-99236>.
- Elections.in. 2019a. "Political Party in India." Accessed May 1, 2019. <http://www.elections.in/political-parties-in-india>.
- , 2019b. "Lok Sabha Election Results 2019." Accessed May 30, 2019. <https://www.elections.in/parliamentary-constituencies/2019-election-results.html>.
- Express News Service. 2019a. "BJP Leaders Break Head over NOTA Votes Cast in Lok Sabha Elections 2019." *The New Indian Express*, May 28, 2019. Accessed May 29, 2019. <http://www.newindianexpress.com/nation/2019/may/28/bjp-leaders-break-head-over-nota-votes-cast-in-lok-sabha-elections-2019-1982746.html>.
- Express Web Desk. 2019a. "Unemployment Rate at 45-Year High, Confirms Labour Ministry Data." *The Indian Express*, June 6, 2019. Accessed June 1, 2019. https://indianexpress.com/article/india/unemployment-rate-at-45-year-high-joblessness-at-6-1-of-labour-force-5759095/?fbclid=IwAR2fLF6kL4D2aw7pkfCPUnZKC0u0BGVhAZ7o_Z5tq2TNtDYN_3ycmEyqAnM.
- , 2019b. "Rahul Gandhi Files Nomination from Wayanad, Says Will Not Speak a Word against CPM." *The Indian Express*, April 4, 2019. Accessed April 4, 2019. <https://indianexpress.com/elections/rahul-gandhi-files-nomination-in-wayanad-says-will-not-speak-a-word-against-cpm-5658393/?fbclid=IwAR1R5Fe2JmnXxyduGLIBqzypRwl0gzeBaqD73OLKOvnyoYsmwEpXMjLzII0>.
- HT Correspondent. 2019b. "Lok Sabha Elections 2019: EVM Ballot Paper to Carry Candidates' Photographs." *Hindustan Times*, March 10, 2019. Accessed March 10, 2019. <https://www>.

hindustantimes.com/india-news/lok-sabha-election-2019-evm-ballot-paper-to-carry-candidates-photographs/story-BJkahUDWHpNemT1ZmWcuRI.html?fbclid=IwAR3h9DFjgPz8-xRXZxRWj95DG-3_CNHIEWI928ntN0dk-r71zFzuUITs-nY.

India. Census Population. 2015. "Religion Census 2011." Accessed May 1, 2019.

<https://www.census2011.co.in/religion.php>.

India Legislative Department. 2019. "The Representation of the People Act, 1951" Accessed May 19, 2019. http://legislative.gov.in/sites/default/files/04_representation%20of%20the%20people%20act,%201951.pdf

India Today Web Desk. 2016. "First General Elections in India: All You Need to Know." **India Today**, February 10, 2016. Accessed May 1, 2019. <https://www.indiatoday.in/education-today/gk-current-affairs/story/general-elections-308073-2016-02-10>.

-----, 2017. "Gujarat Assembly Election: How That Chaiwala Jibe Put Congress on Backfoot Once Again." **India Today**, November 29, 2017. Accessed May 1, 2019.

<https://www.indiatoday.in/india/story/gujarat-assembly-election-why-chaiwala-jibe-at-narendra-modi-may-have-put-congress-on-back-foot-1096584-2017-11-29>.

-----, 2019a. "Unity in Diversity Is Our Culture: Mamata Banerjee Uses TIME Cover to Attack PM Modi." Accessed May 10, 2019. **India Today**, May 10, 2019.

<https://www.indiatoday.in/elections/lok-sabha-2019/story/mamata-banerjee-pm-modi-time-cover-controversy-1522011-2019-05-10>.

-----, 2019b. "So You Are a Proud Twitter Chowkidar. But Do You Know Where the World Came From?" Accessed March 20, 2019. <https://www.indiatoday.in/india/story/bjp-pm-modi-chowkidar-1482374-2019-03-20>.

Jaffrelot, Christophe. 2015. "The Class Element in the 2014 Indian Election and the BJP's Success with Special Reference to the Hindi Belt." **Studies in Indian Politics** 3(1): 19-38.

Jaran Maluleem. 2009. "Khabuankan Prachathipatai Khong India: Chai Chana Khong Phak Congress." [Indian Democratic Process: The Victory of the Congress Party]. **Journal of Asian Review** 30(1): 103-124. (in Thai)

Joy, Shemin. 2019. "78 LS MPs: New Record, More Power for Women." **Deccan Herald**, May 24, 2019. Accessed May 24, 2019. <https://www.deccanherald.com/lok-sabha-election-2019/78-ls-mps-new-record-more-power-for-women-735924.html>.

- Khan, M. Tariq. 2019. "Lok Sabha Elections 2019: 'Fair Representation of Women Still a Far Cry'." **Hindustan Times**, March 13, 2019. Accessed March 13, 2019. https://www.hindustanimes.com/lok-sabha-elections/lok-sabha-elections-2019-fair-representation-of-women-still-a-far-cry/story-3oIVetexjH45iYFW1yPBrN.html?fbclid=IwAR0FZFBzRBpoH_yJYO3bFVPB-zeu-sMbFEK41v82Xny47wdxEQZ3K9xd4GY.
- Kumar, Sanjay. 2014. "The Youth Vote Made a Difference for the Victory of the BJP." **Panjab University Research Journal Social Sciences** 22(2): 45-57.
- . 2017. "Interpreting the Electoral Verdict of 2014 Lok Sabha Elections in India: A Significant Shift in the Nature of Electoral Politics." **Panjab University Research Journal (Arts)** XLIV(1): 25-44.
- Lyengar, Rishi. 2019. "In India's Last Election, Social Media Was Used as a Tool. This Time It Could Become a Weapon." **CNN**, March 13, 2019. Accessed March 12, 2019. https://edition.cnn.com/2019/03/11/tech/india-election-whatsapp-twitter-facebook/index.html?utm_medium=social&utm_source=fbCNNi&utm_content=2019-03-12T08%3A22%3A05&utm_term=link&fbclid=IwAR132AFmUz1ITqtmEdWxNW762_eFp_GZxUvrrpo5QtOQVpSwRIsS_3X-ICQ.
- Maniar, Gopi. 2019b. "After Modi Sarees, Surat Traders Now Print Rahul and Priyanka Gandhi Sarees." **India Today**, February 20, 2019. Accessed May 1, 2019. <https://www.indiatoday.in/elections/lok-sabha-2019/story/after-modi-sarees-surat-traders-now-print-rahul-and-priyanka-gandhi-sarees-1460706-2019-02-20>.
- Misra, Satish. 2018. "Understanding the Rise of the Bharatiya Janata Party." **Observer Research Foundation** 258: 1-15.
- Modi Today. 2019. "Narendra Modi's Lok Sabha Election Campaign Involved 1.5 Lakh KM of Air Travel, 142 Rallies, Says Amit Shah." Accessed May 22, 2019. <https://modi.today/a/narendra-modis-lok-sabha-election-campaign-involve>.
- NDTV. 2019d. "BJP launches 'Main Bhi Chowkidar' Campaign, PM Modi Tweets Video." March 16, 2019. Accessed March 16, 2019. Video, 2:18. <https://www.ndtv.com/video/news/news/bjp-launches-main-bhi-chowkidar-campaign-pm-modi-tweets-video-509360>.
- Nehru, Jawaharlal. 2010. **The Discovery of India**. New Delhi: Penguin Books.
- Outlook India. 2004. "Party Wise Summary." May 13, 2004. Accessed May 1, 2019. <https://www.outlookindia.com/website/story/party-wise-summary/223893>.

- Parliament of India. 2019a. "Seventeenth Lok Sabha." Accessed May 31, 2019. <http://164.100.47.194/Loksabha/Members/StatewiseList.aspx>.
- 2019b. "Statistical Analysis." Seventeenth Lok Sabha. Accessed March 10, 2019. <http://164.100.47.194/Loksabha/Members/StatisticalAnalysis.aspx>.
- n.d.a. "About Parliament." Accessed March 10, 2019. <http://loksabhaph.nic.in/Parliament.aspx>.
- n.d.b. "Rajya Sabha – An Introduction." Accessed March 10, 2019. https://rajyasabha.nic.in/rsnew/about_parliament/rajya_sabha_introduction.asp.
- Press Trust of India. 2019a. "Lok Sabha Elections 2019: India Now Has 2,293 Political Parties, 149 Registered between February and March." **Hindustan Times**, March 17, 2019. Accessed March 17, 2019. https://www.hindustantimes.com/lok-sabha-elections/lok-sabha-elections-2019-india-now-has-2-293-political-parties-149-registered-between-february-and-march/story-NoYuL5W0ppJ3kP5ITt7xhO.html?fbclid=IwAR1w6Zhy3gx58ZNRLzqTwDJPJ_XKNrXGgKvPPkOlz2hXPOPEtpjxtGzF7n0.
- 2019b. "Record 78 Women Lawmakers Elected to New Lok Sabha." **NDTV**, May 24, 2019. Accessed May 24, 2019. https://www.ndtv.com/india-news/record-78-women-lawmakers-elected-to-new-lok-sabha-2042677?fb&fbclid=IwAR0EH_WO08qlsmA4ROcLq4mvB6k9vHd5ZS9QqMWH6h46R7PpkWNpAghRWIY.
- 2019c. "Don't Seek Votes in Sabarimala Temple's Name: Election Commission." **NDTV**, March 13, 2019. Accessed March 13, 2019. <https://www.ndtv.com/india-news/dont-seek-votes-in-sabarimala-temple-name-election-commission-2007135?fb&fbclid=IwAR1ja8GoK6l47bZt4asfsb6zA7APbAm-NsNbgLc15-cp3M0Rarr2w62rDc8>.
- 2019d. "BJP Feels 'Lucky' about Uttar Pradesh Election Schedule." **NDTV**, April 1, 2019. Accessed April 1, 2019. <https://www.ndtv.com/india-news/2019-lok-sabha-polls-bjp-feels-lucky-about-uttar-pradesh-election-schedule-2015676?fb&fbclid=IwAR3gZGkv1aP77yUuFLnjZiONKPIYjHJ2PYutriTInnTJPMW1VceVTuErtgc>.
- 2019e. "For Lok Sabha Elections, All Women Polling Booths for Delhi." **NDTV**, March 11, 2019. Accessed March 12, 2019. <https://www.ndtv.com/india-news/for-lok-sabha-elections-2019-all-women-polling-booths-for-delhi-2006059?fbclid=IwAR3E-WBR3uWJrHMaunit8ME5wBluiLdF9Oke5gz8NLSg1PIhbVXVYU39eo>.

- PTI. 2019. "We Couldn't Explain to People Why They Should Vote for Us: Kejriwal to AAP Workers." **The New Indian Express**, May 29, 2019. Accessed May 29, 2019. <http://www.newindianexpress.com/cities/delhi/2019/may/29/we-couldnt-explain-to-people-why-they-should-vote-for-us-kejriwal-to-aap-workers-1983326.html?fbclid=IwAR2eh2gHI0625geE802B22PiDDrwaEjKtY0G6ZrgSJrGZfTMNT79PSX8Wg0>.
- PTI New Delhi. 2019. "Lok Sabha Elections: EC Order 26 Lakh Bottles of Indelible Ink." **The Hindu BusinessLine**, March 24, 2019. Accessed March 26, 2019. <https://www.thehindubusinessline.com/news/national/lok-sabha-elections-ec-orders-26-lakh-bottles-of-indelible-ink/article26625527.ece>.
- Pye, Lucian W. 1969. **Introduction: Political Culture and Political Development**. Princeton, NJ: Princeton University Press.
- Rai, Dipu. 2019. "Lok Sabha Election 2019: SP-BSP Might Win Just 40 Seats in UP, India Today Analysis Shows." **India Today**, March 18, 2019. Accessed March 18, 2019. https://www.indiatoday.in/elections/lok-sabha-2019/story/lok-sabha-elections-2019-sp-bsp-uttar-pradesh-only-40-seats-india-today-analysis-1480783-2019-03-18?fbclid=IwAR0KxXRTilHbKdA3RRkacdhwbDfDmc0T3a20cKwz6kPDqumnC_rJK72UuXA.
- Ranjan, Abhinav. 2017. "What is GST, GST Full form, GST Rates, Its Impact and What It Means for India." **India TV**, December 28, 2017. Accessed May 1, 2019. <https://www.indiatvnews.com/business/india-what-is-gst-meaning-india-full-form-invoice-format-rate-list-impact-388284>.
- Roy, Prannoy, and Dorab Sopariwala. 2019. "EVMs Are Tamper, Hack-Proof: Exclusive Extracts from the Verdict." **Outlooking India**, March 18, 2019. Accessed March 12, 2019. <https://www.outlookindia.com/magazine/story/books-completely-confident-evms-are-tamper-and-hack-proof-exclusive-extracts-from-the-verdict-by-prannoy-roy/301277>.
- Singh, Khushwant. 2016. **We Indians**. New Delhi: Juggernaut Books.
- Social Samosa. 2019. "Twitter Records 45.6 Million Tweets around Lok Sabha Elections." April 15, 2019. Accessed April 15, 2019. <https://www.socialsamosa.com/2019/04/twitter-lok-sabha-elections-statistics>.
- Special Correspondent in Srinagar. 2019a. "One Seat, Three Phases." **The Telegraph**, March 11, 2019. Accessed March 13, 2019. <https://www.telegraphindia.com/india/one-seat-three->

phases-for-anantnag-constituency/cid/1686592?ref=india_indiapage&fbclid=IwAR3CyfMmuBQKfMxj6gNF0LHxIQWlo4 cD2t3Cm7lNaQzTBJEcROWHcVZUfec.

----- 2019b. "More Muslim and Women Legislators in Lok Sabha." **The Telegraph**, May 25, 2019 Accessed May 25, 2019. https://www.telegraphindia.com/india/more-muslim-and-women-legislators-in-lok-sabha/cid/1691196?utm_source=facebook&utm_medium=social&utm_campaign=tt_daily&fbclid=IwAR0cTfXlxXc_OppRc-N90OTBdWz8HjFMFAaSh6iC4DT_YsQ0HNBgAfgOz8A.

TNN. 2019. "Lok Sabha Election: Middle Class & Muslim Hold Key to Nine Seats in Bengal." **The Times of India**, May 19, 2019 Accessed May 19, 2019. <https://timesofindia.indiatimes.com/elections/lok-sabha-elections-2019/west-bengal/news/middle-class-muslims-hold-key-to-nine-seats-in-bengal/articleshow/69392629.cms>.

TNT Bureau. 2019. "Facebook Removes over 700 Fake Congress, BJP Pages & Accounts." **The Northeast Today**, April 2, 2019. Accessed April 2, 2019. https://thenortheasttoday.com/facebook-removes-over-700-fake-congress-bjp-pages-accounts/?fbclid=IwAR0uXEL-I6lF0Y_Di7l6R9Lg_sa9k-hwtd6tVBgNpqqPCP5COwIFNkH7b5E.

Upadhyay, Tarun. 2019. "What BJP's Win in Jammu Means for Kashmir Valley." **Outlook India**, May 26, 2019. Accessed May 26, 2019. <https://www.outlookindia.com/website/story/india-news-what-bjps-win-in-jammu-means-for-kashmir/330985>.

V., Ajmal. 2019. "Sabarimala, Rahul behind UDP's Historic Win in Kerala." **Deccan Herald**, May 23, 2019. Accessed March 13, 2019. https://www.deccanherald.com/lok-sabha-election-2019/sabarimala-rahul-behind-udfs-historic-win-in-kerala-735577.html?fbclid=IwAR2yuAy6WnE_qPjvytgqQ6bKfbD_Kbhif2vYCBQuCgDdJtRFsv5ic_D674o.

Vaishnav, Milan. 2015. **Understanding the Indian Voter**. Washington: Carnegie Endowment for International Peace.

Varma, Gyan. 2019. "Election Is Not a War but a Festival of Democracy: Narendra Modi." **Live Mint**, April 26, 2019. Accessed April 26, 2019. <https://www.livemint.com/politics/news/election-is-not-a-war-but-a-festival-of-democracy-narendra-modi-1556257704045.html>.

Wani, Gayatri, and Nilesh Alone. 2014. "A Survey on Impact of Social Media on Election System." **International Journal of Computer Science and Information Technologies** 5(6): 7363-7366.